

UNIVERZITA KARLOVA

Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Pilotní průzkum a dotazníkové šetření v oblasti
uplatnění tělocvičného názvosloví v praxi na
základních školách**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Alena Kozáková, Ph.D.

Vypracovala:

Bc. Adéla Mejzrová

Praha, 2023

Prohlašuji, že jsem závěrečnou diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

podpis diplomanta:

.....

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Ráda bych touto cestou chtěla poděkovat PhDr. Aleně Kozákové, Ph.D. za pomoc, cenné rady a odborné vedení při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům, bez kterých by nebylo možné práci zrealizovat.

Abstrakt

Charakteristika:

Diplomová práce se zabývá problematikou tělocvičného názvosloví. Tělocvičné názvosloví je jedním z prostředků komunikace s žáky v tělesné výchově, pomocí kterého naplňujeme pedagogické cíle. Při užívání tělocvičného názvosloví rozšiřujeme slovní zásobu žáků a snižujeme procento ztrátového času. V práci je charakterizována historie zmíněného názvosloví, jeho systematika a význam v praxi. Práce se dále zabývá rámcovými vzdělávacími programy a školními vzdělávacími programy. Dále je v teoretické části práce charakterizovaná hlavní profesní dovednost učitele, a to komunikace.

Cíl:

Hlavním cílem diplomové práce je vytvořit dotazníkové šetření, které se zabývá problematikou využívání tělocvičného názvosloví ve školní tělesné výchově. Dotazník slouží ke zhodnocení aktuálního stavu využívání tělocvičného názvosloví na vybraných základních školách.

Metody:

Hlavní metodou výzkumu byla metoda dotazníku. Byly použity nestandardizované dotazníky s uzavřenými i otevřenými otázkami pro učitele TV základních škol. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 101 učitelů, kteří vyučují tělesnou výchovu na základní škole. Výsledky práce byly zpracovány a vyhodnoceny pomocí Microsoft Excel a programu Statistica 12.

Klíčová slova:

Gymnastika, tělocvičné názvosloví, tělesná výchova, učitel, výuka, základní škola.

Abstrakt

Characteristics:

This diploma thesis deals with the issue of gym terminology. The gymnastic terminology is one of the means of communication with students in physical education, through which we fulfil pedagogical goals. By using PE vocabulary we expand the vocabulary of the pupils and

reduce the percentage of wasted time. The history of this terminology, its systematics and its importance in practice are characterized. The thesis also deals with the framework educational programmes and school curricula. Furthermore, the theoretical part of the thesis characterizes the main professional skill of a teacher, namely communication.

Objectives and Perspectives:

The main aim of the thesis is to create a questionnaire survey that addresses the issue of the use of gym terminology in school physical education. Obtained replies are used to assess the current state of the use of PE terminology in selected primary schools.

Methods:

The main research method was the questionnaire method. Non-standardized questionnaires with closed and open questions were used for PE teachers of primary schools. 101 teachers who teach physical education at primary school participated in the survey. The results were processed and evaluated using Microsoft Excel and Statistica 12.

Keywords:

Gymnastics, gymnastics terminology, primary school, physical education, teacher, teaching.

Obsah

Seznam použitých zkratk.....	9
1 Úvod.....	10
2 Charakteristika gymnastiky.....	11
2.1 Dělení gymnastiky	12
3 Charakteristika názvosloví.....	13
3.1 Historie názvosloví	14
3.2 Význam užívání názvosloví.....	15
3.3 Značkové názvy	16
3.4 Systematika názvosloví.....	17
3.5 Grafický záznam pohybu	18
3.6 Názvosloví užívané v jiných sportech.....	20
3.7 Vyučování tělocvičného názvosloví ve školní tělesné výchově	20
4 Vybrané školské dokumenty.....	22
4.1 Rámcové vzdělávací programy pro tělesnou výchovu.....	23
4.1.2 Gymnastika v RVP ZV	24
4.2 Školní vzdělávací programy pro tělesnou výchovu	24
4.2.1 Gymnastika v ŠVP ZV.....	25
5 Školní tělesná výchova.....	26
6 Pedagogická komunikace.....	27
6.1 Komunikace v tělesné výchově.....	28
6.2 Zpětná vazba	29
7 Shrnutí.....	30
8 Praktická část práce.....	32
8.1 Cíle práce	32
8.2 Úkoly práce	32
8.3 Hypotézy práce	32
9 Metodika práce.....	33
9.1. Výzkumný soubor	33
9.2. Sběr dat	33
9.3 Analýza dat	33
10 Výsledky	34

10.1. Charakteristika výzkumného souboru.....	34
12 Diskuze.....	56
12.1 Ověření hypotéz.....	56
12.2 Doporučení pro praxi	58
13. Závěr	59
14 Citace	60
15 Seznam obrázků, grafů a tabulek	63
16 Seznam příloh	65
17 Přílohy.....	66
Příloha č. 1: Žádost o vyjádření Etické komise FTVS UK	66
Příloha č. 2: Informovaný souhlas	68
Příloha č. 3: Dotazníkové šetření	69

Seznam použitých zkratk

RVP ZV – Rámcové vzdělávací programy pro základní vzdělávání

ŠVP – školní vzdělávací programy

UK – Univerzita Karlova

FTVS – Fakulta tělesné výchovy a sportu

ZČU – Západočeská univerzita v Plzni

JČU – Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

MUNI – Masarykova univerzita

UJEP – Univerzita Jana Evangelisty Purkyně

UPOL – Univerzita Palackého v Olomouci

TUL – Technická univerzita v Liberci

VŠEM – Vysoká škola ekonomie a managementu

VŠFS – Vysoká škola finanční a správní

VŠB – Vysoká škola báňská

1 Úvod

Gymnastika je v dnešní době velice atraktivním sportem, který je pro všechny lákavý velkým množstvím cvičebních útvarů. Je nám známo, že se prostřednictvím gymnastických cvičení snažíme o všeobecný pohybový rozvoj a tím pomáháme cvičencům k udržení tělesné zdatnosti. Gymnastická cvičení přináší radost a překonávání vlastních hranic. S gymnastickými sporty se setkáváme ve všech vzdělávacích institucích. První setkání nastává již v předškolním věku v mateřských školách a poté nás provází celým životem. I v seniorském věku se můžeme setkat s gymnastickým cvičením skrze zdravotní gymnastiku.

Ve své práci jsem se zaměřila na jednu ze vzdělávacích institucí a tou jsou základní školy. Gymnastická cvičení se objevují v průběhu celého studia a je nutné umět gymnastické cviky a jejich průběh pohybu stručně vyjádřit. Gymnastická terminologie patří do osnov tělesné výchovy v kategorii teoretických znalostí. Využívání názvosloví neovlivňuje pouze výuku gymnastiky, ale prolíná se i do dalších sportovních odvětví. V této práci zmíníme historii tělovýchovného názvosloví, které od svého počátku prošlo řadou změn.

Práce se zabývá podstatou gymnastického názvosloví, které je nedílnou součástí výuky tělesné výchovy. Cílem práce je vytvoření a provedení dotazníkové šetření, které je zaměřené na zhodnocení současné situace v oblasti používání tělocvičného názvosloví v prostředí již zmíněných základních škol. Dotazník zároveň zjišťuje názory, zda jsou edukační materiály dostatečné, či jaké limity má v tělovýchovné praxi ve zkoumané oblasti. Tato práce je součástí výzkumné činnosti kolektivu Katedry gymnastiky a úpolových sportů, a proto budou na základě výsledků dotazníkového šetření navržena a dále realizována řešení adekvátně reagující na požadavky současné výuky tělesné výchovy na základních školách.

Zaměření práce spojené s gymnastikou jsem si vybrala proto, že se gymnastickým sportům věnuji od dětství. Ve čtyř letech jsem začala se sportovní gymnastikou a v devíti letech jsem společně s gymnastikou začala závodit v dalším gymnastickém sportu, a to v TeamGymu. Nyní se již sedmým rokem věnuji trénování sportovní gymnastiky žen a zároveň se chci v budoucnu věnovat nejen trenérství, ale i učitelství tělesné výchovy. Využívání tělocvičného názvosloví je v tréninku sportovní gymnastiky nedílnou součástí, ale bude zajímavé se podívat na tuto problematiku ve vzdělávacích institucích.

2 Charakteristika gymnastiky

Gymnastika má dlouholetou tradici sahající až do starověku, kdy se poprvé setkáváme s filozofií, jejímž cílem byla péče o tělesné a duševní zdraví. Ze zemí starověké Číny a Indie se nám dochovaly cvičení Kung-fu a jógy. Pozornost péči o tělo a zdraví věnovali i největší myslitelé té doby jako Aristoteles, Platon nebo Sokrates a položili tak základy dalším generacím. (Skopová a Zítko, 2008)

V období středověku byl zájem o tělesná cvičení potlačován. Dopad křesťanství vedl ke snížení vzdělanosti obyvatel a zdatnost se budovala pouze u rytířstva. Dnešní podoba gymnastiky je datována od doby renesance, která se inspirovala antickými ideály. Autoři této doby jako je například J. A. Komenský nebo J. J. Rousseau ve svých dílech zdůrazňovali důležitost tělesných cvičení. (Skopová a Zítko, 2008)

V 18. století vznikl nový pedagogický směr, který vycházel z názorů Komenského, Locka či Rousseau, nazývaný jako filantropismus. Filantropisté zařadili gymnastiku jako vyučovací předmět na svých soukromých školách. (Jansa a kolektiv, 2018) V této době se formovaly gymnastické systémy, které značně ovlivnily vývoj gymnastiky. J. C. GutsMuts se podílel na založení turnerského systému, v němž se poprvé setkáváme s cvičením na nářadí. Ve Švédsku vznikl systém založený P. Lingem, který čerpal poznatky z anatomie a fyziologie. (Kolektiv autorů, 2009)

Po pádu Bachova absolutismu se formovaly různá sdružení, a to nejen pěvecké nebo divadelní, ale vznikaly spolky zaměřené na sport a tělesnou výchovu. Roku 1862 vzniká tělocvičný spolek nazývaný Tělocvičná jednota Pražská, později přejmenovaný na Sokol Pražský. Na jeho vzniku se podílel Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner. Téměř po 100 letech se rozšířily sokolské spolky do více měst, a proto se zrodila myšlenka vytvořit jednu zaštiťující sokolskou organizaci. Ta nejprve vznikla odděleně pro Čechy a Moravu se Slezskem, ale v roce 1904 se obce sjednotily a vzniká tak jednotná Česká obec sokolská. (Jansa a kolektiv, 2018)

První formy ženské gymnastiky se objevily na olympijských hrách roku 1928, kdy se nerozlišovalo dámské a pánské nářadí, a tak ženy cvičily na pánském nářadí jako jsou kruhy. Podoba ženského čtyřboje se objevila na olympijských hrách v Helsinkách, na kterých dominovaly především gymnastky ze sovětského svazu. (Readhead, 2011)

Vývoj gymnastiky do dnešní podoby trval mnoho let a důraz na výkon a zvyšování obtížnosti vedl ke zdokonalení gymnastického nářadí. Byly vynalezeny kobercové odpružené plochy, různě pružné odrazové můstky, změnila se vzdálenost ženských bradel o nestejně výšce a také se měnil materiál, ze kterých bylo nářadí vyráběno. Vylepšené nářadí, dopadové žíněnky a akrobatické pásy vedly jak ke zvýšení výkonnosti, tak přispěly k lepšímu zajištění bezpečnosti. Zároveň vývoj a poznatky z biomechaniky, fyziologie a psychologie přispěly ke zlepšení tvorby tréninkových plánů, metod a prostředků. (Readhead, 2011)

2.1 Dělení gymnastiky

Hlavním úkolem gymnastické aktivity není pouze rozvoj tělesné zdatnosti. Prostřednictvím gymnastických cvičení se snažíme o kultivaci pohybu, zlepšení držení těla, porozumění účinku pravidelného pohybu a také naučení se nových pohybových vzorů spolu s pozitivním prožitkem. (Skopová, Zítko, 2008)

Z předchozí kapitoly víme, že historie gymnastiky prošla značným vývojem. Ucelený systém gymnastických cvičení vychází z rozdělení gymnastiky do dvou hlavních skupin, a to na gymnastické druhy a gymnastické sporty. Níže je uvedena přehledná tabulka, která znázorňuje rozdělení gymnastických činností. (Skopová a Zítko, 2008)

Gymnastika				
<i>Gymnastické druhy</i>			<i>Gymnastické sporty</i>	
Základní gymnastika	Rytmická gymnastika	Aerobik	Olympijské	Neolympijské
pořadová	hudebně-pohybová výchova	kondiční (bez náčiní, s náčiním)	sportovní gymnastika	sportovní aerobik
prostná	cvičení bez náčiní	taneční choreografie	moderní gymnastika	sportovní akrobacie
s náčiním	cvičení s náčiním		skokey na trampolíně	TeamGym
na nářadí	tanec			aerobik fitness družstev
akrobatická				fitness jednotlivců
užitá				estetická skupinová gymnastika akrobatický rokenrol

Tabulka č. 1: *Dělení gymnastiky* (Skopová a Zítko, 2008)

3 Charakteristika názvosloví

„Popis neustále se měnícího pohybového obsahu je přímo vázán na motorické učení v gymnastice. Pojmenování cvičení tvoří základ pro komunikační proces, který neustále probíhá mezi učitelem a žákem, trenérem a cvičencem.“ (Str. 6 Appelt, Libra, 1985)

Gymnastická cvičení využívají nespočet pohybových činností, u kterých je důležité zaujímat přesných poloh či prováděných pohybů v požadovaném rozsahu. Odborná terminologie nám umožňuje porozumět metodickým materiálům či porozumět popisům sestav. Díky gymnastickému názvosloví jsme schopni zapsat naši tvůrčí práci jako je například naše připravené rozcvičení, gymnastickou sestavu či plán tréninkové jednotky. (Appelt, Libra, 1985)

Tělocvičné názvosloví ovlivňuje celé sportovní odvětví a předpokládá, že se dále vytvoří speciální názvosloví pro jednotlivé sporty a další obory tělesné výchovy a sportu. Pro tyto obory je zřejmé, že budou obsahovat některé speciální názvy, tak jak je to například ve sportovní gymnastice. Ve sportovní gymnastice při cvičení na nářadí jsou tyto speciální názvy využívány čím dál častěji a jsou nazývané jako značkové názvy. (Šterc, 1979)

Někomu, kdo se nepohybuje v oblasti gymnastiky, se může zdát odborná terminologie složitou a těžce pochopitelnou záležitostí. Opak je pravdou a české tělocvičné názvosloví se řadí mezi nejjednodušší na světě. K pochopení systematiky názvosloví stačí správné používání předpon a přípon a dodržování určitých pravidel. (Appelt, Horáková, Novotný, 1989)

Odborná terminologie není tvořena pouze jako souhrn slov. Jde o systém, který je tvořený logicky navazující strukturou a obsahem. Dr. Miroslav Tyrš uměle vytvořil slova, díky kterým jsme schopni stručně a výstižně popsat celý pojem. Příkladem uměle vytvořeného slova je sloveso „pažit“. Toto sloveso vyjadřuje pohyb paží a přidáním vhodných předpon jsme schopni snadno provést daný úkol. (Chovan, 197

Před – pažit: vyjadřuje směr vpřed

Za – pažit: vyjadřuje směr vzad

U – pažit: vyjadřuje směr u těla

Vz – pažit: vyjadřuje směr vzhůru (Chovan, 1972)

Tyto odborné názvy byly rychle přijaté širokou veřejností právě proto, že díky logické struktuře byly lehce zapamatovatelné a ulehčovaly průběh tréninkových a vyučovacích procesů.

3.1 Historie názvosloví

Vytvoření gymnastického názvosloví souviselo se vznikem různých forem gymnastiky. Vznik názvosloví závisel na jazyce, ze kterého pocházel. Příkladem je sportovní gymnastika, jejíž kořeny sahají k německému gymnastickému systému, kde se používala slovní zásoba vytvořená F. L. Jahnem. Rozšiřování gymnastiky bylo rychlé a stejně rychle se šířila i německá terminologie, která se překládala do dalších jazyků. (Polak, 2009)

První zmínky o odborné terminologii využívané v tělesné výchově a tréninku u nás, položil dr. Miroslav Tyrš. Při tvorbě názvosloví se opíral o německé předchůdce Jahna a Eiselna. Roku 1873 vydal první práci zaměřenou na názvosloví a její systematiku nazývanou „Základové tělocviku“. Jeho hlavním cílem bylo vytvořit dílo, které bude pomáhat cvičitelům v jejich praxi a povede k jednotnému a přesnému vyjadřování. Dílo „Základové tělocviku“ obsahovalo soustavu i názvosloví, které mělo být užívané především v tělesné výchově. (Šterc, 1979)

Ve stejné době působil Slovák dr. Ivan Zach, který také přispěl k tvorbě tělocvičného názvosloví. I on při své práci vycházel a inspiroval se od německých tělocvikářů. V roce 1873 vydal dílo „Krátký návod k vyučovaniu v telocviku“, ve kterém zohledňuje nejen cvičení prostných, na nářadí, s náčiním, ale i popisuje skoky. Tyrš se Zachem vytvořili cenné základy, které přetrvaly téměř 100 let a dodnes z těchto podkladů vycházíme. (Chovan, 1972)

Na počátku 20. století bylo vydáno několik prací, které se věnovaly tělovýchovnému názvosloví. Sokol vydal svou oficiální práci „Teorie tělocviku sokolského“. Další významné dílo s názvem „Tělocvičné názvosloví“ napsal roku 1957 dr. Šterc, který k obecnému názvosloví přidal názvosloví specializované na sportovní gymnastiku a na cvičení pořadová. Toto dílo je až dodnes užívané jako učebnice, která je napsaná velmi přehledně a doplněná ilustracemi. V následujících letech došlo k dalšímu rozvoji a změnám v tělocvičném názvosloví. Vzniklo mnoho děl, které se snažily zlepšit

nedostatky a byly vydány další knihy, které rozšiřovaly tento obor například vznikem odborné taneční terminologie. (Chovan, 1972)

I přesto, že vycházelo mnoho dalších knih, vždy veškerá díla vycházela z děl Miroslava Tyrše. Jeho vytvořený systém dominoval jazykovou čistotou a přesností. S postupem času se vyvíjel i pohybový obsah, který přispěl k vyšší pohybové náročnosti cvičení. Rozvoj obtížnějších gymnastických cvičení způsobil čím dál častější používání značkových názvů. (Český ústřední výbor ČSTV, 1987)

3.2 Význam užívání názvosloví

Gymnastické druhy obsahují velké množství cvičebních tvarů, pro které je rozhodujícím ukazatelem, zda je cvičenec schopen zaujmout přesnou polohu či vést pohyb v daném rozsahu. Pomocí odborné terminologie jsme schopni vyjádřit dané úkoly verbálně. Veliký význam má názvosloví pro trenéry a pedagogy, kteří musí být schopni porozumět metodickým materiálům. Zároveň veškeré sestavy jsou popsány odbornou terminologií, tak je nezbytné, aby jim vyučující a trenéři rozuměli. Další opodstatněné užívání odborné terminologie je při plánování tréninkových či vyučovacích jednotek. Názvosloví nám umožňuje veškeré přípravy stručně, ale výstižně popsat a přenést naše myšlenky na papír. (Appelt, Libra, 1985)

Využívání odborné terminologie slouží nejen jako komunikační prostředek pro popis daných úkolů, ale také napomáhá k rozvoji kognitivních funkcí. Ty rozvíjí osobnost a napomáhají k vnímání světa kolem sebe, k lepší možnosti učení či k rozvoji pozornosti. (Appelt, Libra, Stejskalová, 2004)

Výuka tělocvičného názvosloví je součástí vyučovacího procesu na základních školách. V osnovách ji zařazujeme do kategorie teoretických vědomostí. Využívání názvosloví učiteli ulehčuje komunikaci a rozšiřuje slovní zásobu žáků. Jednou z nejdůležitějších funkcí užívání odborné terminologie je snížení ztrátového času ve vyučovací jednotce. Pokud žáci ovládají názvosloví, komunikace a předávání pokynů je rychlé, stručné a výstižné. Nevznikají tak, zbytečné prostoje a žáci ihned vědí, jaký úkol je po nich požadován. (Miklánková, 2005)

3.3 Značkové názvy

Čím dál častější je používání značkových názvů. Jedná se o krátký pojem, nejčastěji jednoslovný či dvouslovný, který vznikl z důvodu ulehčení vyjadřování komplikovanějších činností. Existují značkové názvy, které jsou běžné v jakémkoliv tělovýchovné odvětví a jejich terminologický popis se téměř již nepoužívá. Takový příkladem je překážkový sed, turecký sed nebo most. (Appelt, Horáková, Novotný, 1989)

Tyto značkové názvy vznikají různými způsoby. Jedním z nich je přejímání pojmu z cizího jazyka. Zvláště u sportovní gymnastiky se setkáváme s pojmenováním cviků podle závodníka. Další možností, jak vznikají značkové názvy je používání slov podle jejich metaforické povahy. Takovým příkladem jsou pojmy jako váha, zajíc, jelení skok a mnoho dalších, protože nám cvik připomíná dané slovo. (Appelt, Libra, Stejskalová, 2004)

Při tvorbě gymnastických cvičení zaměřených pro děti je nezbytné, volit vhodný rozsah užívané odborné terminologie. Ta by měla být používána v přiměřené míře, tak aby ji děti vždy rozuměli. U dětí je proto aplikace značkových názvů běžnou pomůckou, díky které přiblížíme pohybový úkol pomocí ideomotorické představy. (Novotná a kolektiv, 2020)

V metodických materiálech zaměřených na tělocvičné názvosloví dochází k omezování či úplnému vynechání značkových názvů. To není vhodné, protože se do praxe dostává mnoho nových členů, kteří se již setkají se značkovými názvy a poté nemají možnost nikde dohledat odborné názvy. Výsledkem je zmatek a jazykový úpadek při dorozumívání s ostatními. Značkový název je srozumitelný pouze pro určitou skupinu lidí. Jak uvádíme na příkladu níže, pomocí tělocvičného názvosloví jsme schopni zajistit trvanlivé porozumění ve všech sportovních odvětví. (Appelt, Libra, Stejskalová, 2004)

Skok s přednožením – odborné tělocvičné názvosloví

Schylka – značkový název ve sportovní gymnastice žen

Pike jump – přenesený cizojazyčný název využívaný v aerobiku

Do této kategorie tzv. ulehčující vyjádření zařazujeme eponyma, terminologické jednotky, které mají vlastní jméno v základu slova. V gymnastických sportech se setkáváme s pojmenováním cviků podle gymnastů, kteří jej předvedli. Takovým příkladem je Tkachev, Tsukuhara či Yamashita. Další skupinu tvoří eponyma zahrnující názvy sportovního vybavení či náčiní jako je například Smithův stroj. V poslední řadě

jsou zahrnuty názvy sportovních událostí, jako je např. Memoriál Evy Bosákové či Memoriál Jana Gajdoše. (Bobyreva, 2015)

Systematika tvorby názvosloví v anglicky mluvících zemích může záviset na konkrétních pravidlech dané gymnastické disciplíny. Například ve sportovní gymnastice se používají termíny, které popisují typ pohybu (například salto, twist), pozici těla (například tuck, pike, layout) a počet rotací nebo twistů. Tyto termíny mohou být kombinovány, aby se vytvořil specifický název pro konkrétní cvik. (Gymnastics 101: Glossary, 2020)

3.4 Systematika názvosloví

Názvosloví rozdělujeme do čtyř hlavních skupin na názvosloví cvičení prostných, názvosloví cvičení akrobatických, názvosloví cvičení s náčiním a názvosloví cvičení na nářadí. Systém odborné terminologie je vytvořený dle prostorových vztahů těla jako celku k základně či dle vztahu částí těla navzájem. V názvosloví je důležité rozumět dvou hlavním pojmům, a to polohám a pohybů. Polohy vznikají v případě, kdy tělo či část těla nemění svůj vztah k základně. Pohyby naopak vznikají v momentě, kdy tělo změní svůj vztah k základně či části těla změní své vztahy navzájem. (Appelt, Libra, 1985)

Níže uvádíme přehledné schéma, které bylo inspirováno členěním z knihy Gymnastické názvosloví I., Názvosloví cvičení prostných od Appelta a Libry.

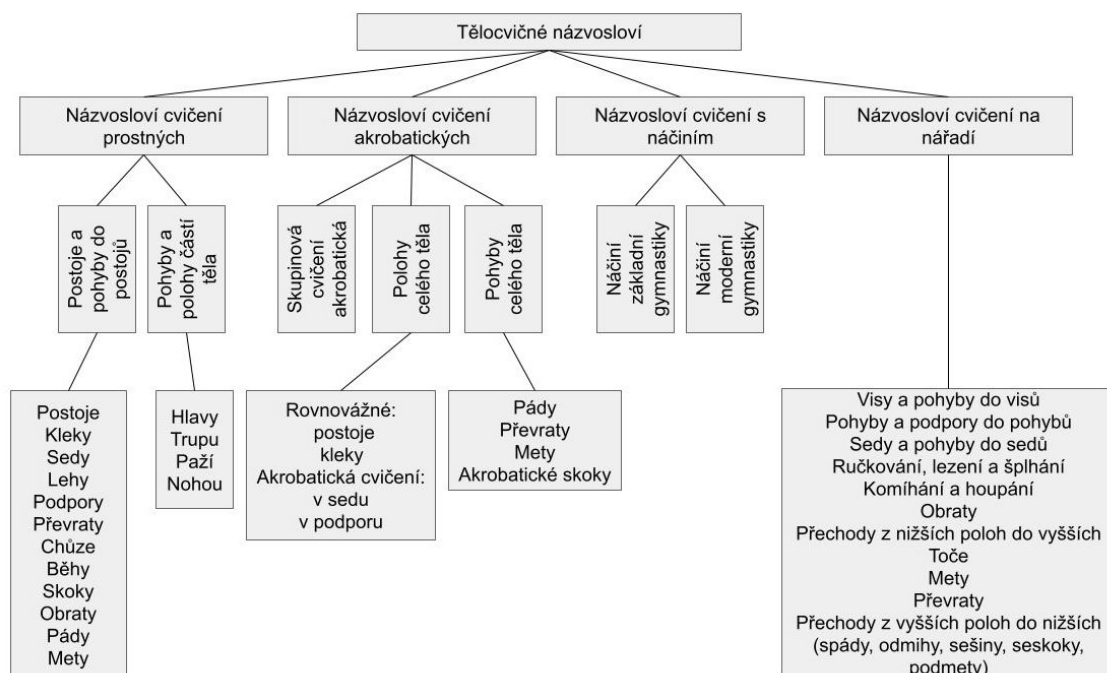

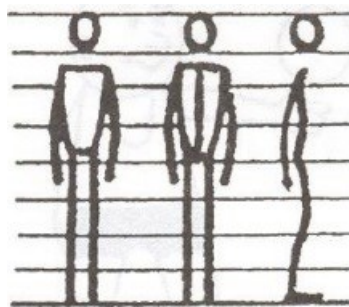
Schéma č. 1: Rozdělení tělocvičného názvosloví

3.5 Grafický záznam pohybu

Ve spojitosti užívání odborné terminologie, jak v ústní podobě, tak i psané, je samozřejmé zaznamenávání pokynů kreslenou podobou. Pomocí nakreslených figur jsme schopni zjednodušit přípravy na jednotky a nemusíme tak jednotlivé činnosti komplikovaně popisovat. (Hájková, Vejražková, 2002)

Grafický záznam pohybu je nedílnou součástí tělocvičného názvosloví, který sjednocuje způsoby komunikace ve sportovním prostředí. Hlavním úkolem kresby je zachytit vše důležité, co je pro cvik podstatné. Grafický záznam pohybu je součástí metodických materiálů, které odbornou terminologií doplňují ilustracemi a zlepšují tak představu o daných činnostech. (Skopová, Zítka a kol., 2013)

Pro znázornění figury využíváme dva typy kresby, a to figuru hůlkovou a figuru anatomickou. Figura hůlková, znázorněná na obrázku č. 1, je jednodušší způsob a zároveň nejpoužívanější způsob pro nakreslení lidské postavy. Při kresbě rozlišujeme pohled zepředu, zezadu a ze strany. Pohled zepředu a zezadu je téměř totožný. Znázorňujeme ho trojúhelníkem, končetiny jsou tvořené svislými čarami, Pro rozlišení pohledu zezadu používáme svislou čaru v pomyslném trupu, který nám představuje páteř. Pokud chceme vyznačit postavu z boku, využíváme čaru lehce zakřivenou, která svým tvarem připomíná esovité zakřivení páteře. (Hájková, Vejražková, 2002)

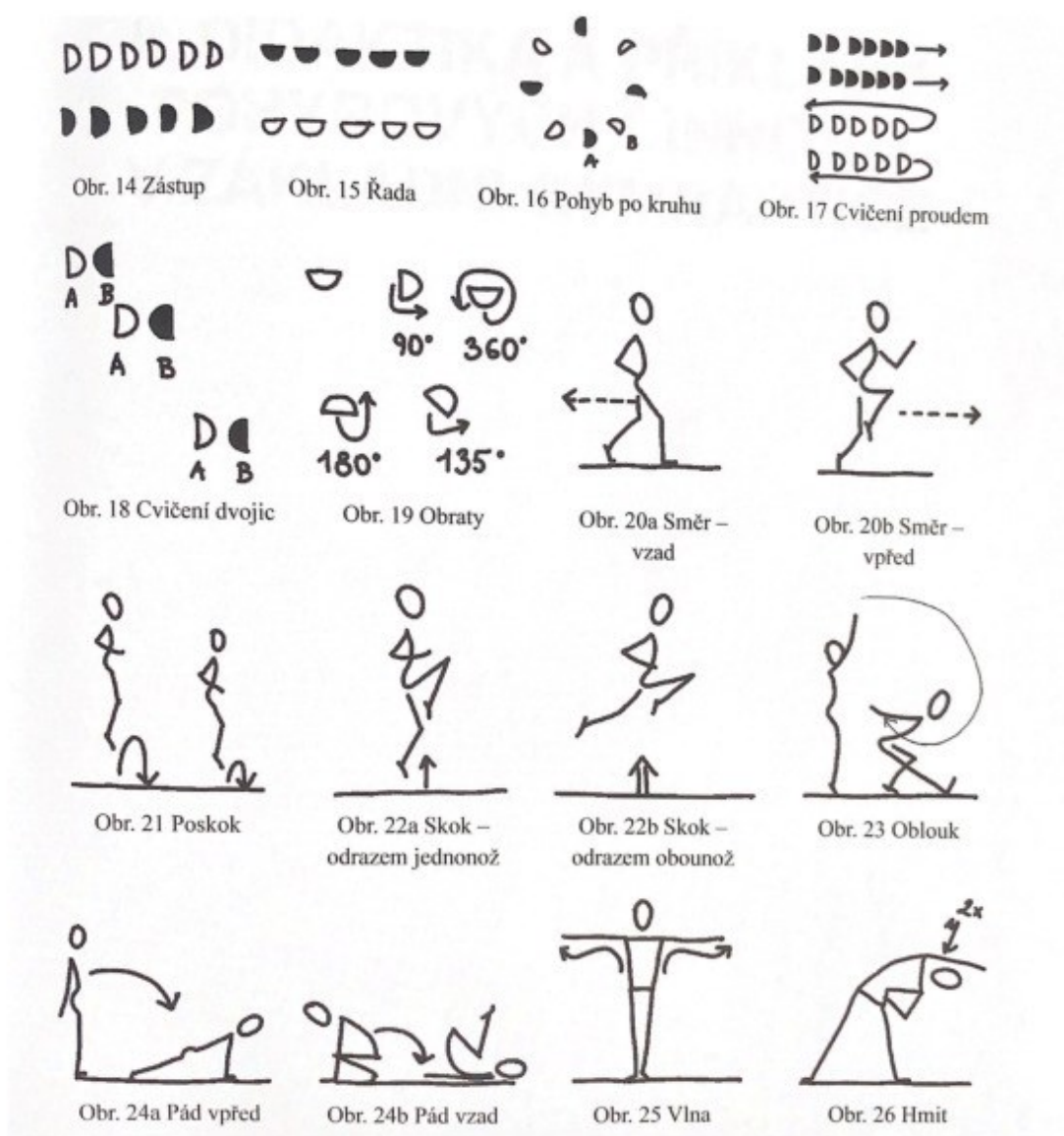

Obrázek č. 1: *Hůlkové znázornění figury* (Roubal, 1992)

Znázornění figury anatomické vyžaduje lepší výtvarné dovednosti. Její zaznamenání je náročnější, a proto se využívá především v metodických listech. Jednou z výhod zaznamenání anatomické figury je, že můžeme rozlišit pohlaví či věk cvičenců. (Hájková, Vejražková, 2002)

Při kresbě zaznamenáváme i směry, pohyby či způsoby provedení cviků např. upažením přípažit. Tyto pokyny vyjadřujeme příslušnými značkami. Pro správné grafické zaznamenání je dobré dodržovat pravidla posloupnosti. Nejprve začínám kresbu vyznačením základny, poté postupujeme od hlavy k trupu a končetinám. V závěru je nutné doplnit potřebné informace značkami. Pro zaznamenávání více cvičenců či změny pozice cvičenců využíváme následující znak. (Skopová, Zítka a kol., 2013)

Pro lepší představu uvádíme přehled nejpoužívanějších značek, viz obrázek č. 2.

Obrázek č. 2: *Nejpoužívanější značky* (Skopová, Zítka a kol., 2013)

3.6 Názvosloví užívané v jiných sportech

Názvosloví není užívané jen v gymnastických sportech. Odborná terminologie je funkčním nástrojem pro rozvoj komunikačních dovedností, či součástí poskytování zpětné vazby. Plavání využívá své rozsáhlé české názvosloví, které se děti nebo žáci učí v průběhu vyučování. V synchronizovaném plavání využíváme především anglických názvů. Snaha o vytvoření českého názvosloví přináší spíše zmatečné a zavádějící informace. Příkladem je termín „sculling“, pro který byly vytvořeny značkové názvy jako ploutvičkování či pádlování, které jsou nepřesné. Českým ekvivalentem, který je nejpřesnější, je ploutvový pohyb nebo ploutvové záběry. (Čechovská, Peslová, 2007)

Dalším příkladem, kde je velmi důležité využívat odbornou terminologii a správné názvosloví, je v úpolových aktivitách, které čerpají především z japonského názvosloví. Již například samotná taxonomie úpolů zařazuje průpravné úpoly, sportovní úpoly, sebeobranu a bojové akce úpolového charakteru a veškeré tyto kategorie obsahují odborné termíny, které trenéři znají a své svěřence učí. (Fojtík, 1984)

Každý sport užívá vlastní odborné termíny a své názvosloví. Unikátní je uplatnění tělocvičného názvosloví napříč širokým spektrem sportů. Tělocvičné názvosloví základních poloh a pohybů je součástí mnoha sportovních aktivit, zejména během rozcvičovací fáze. Tato univerzálnost tělocvičného názvosloví zdůrazňuje jeho důležitost a přínos pro veškeré sportovní prostředí.

3.7 Vyučování tělocvičného názvosloví ve školní tělesné výchově

Pro výuku odborné terminologie považujeme průpravnou část jako nejoptimálnější a nejvíce používanou. Při výuce dodržujeme jisté didaktické zásady, a to především zásadu posloupnosti a zásadu názornosti. Při výuce názvosloví začínáme žáky učit nejprve základní polohy a postoje a poté pokračujeme ke složitějším pokynům. Nejvíce používaný postup výuky názvosloví je, kdy učitel pojmenuje polohu či pohyb, poté ho názorně ukáže a žáci ukázkou zopakují. Tento postup pomocí názorné ukázky napomáhá k vytvoření správné představy o cviku. Další metodou je, kdy učitel vysloví pokyn a žáci ho předvedou bez názorné ukázky. Poté učitel žáky zkontroluje a předá zpětnou vazbu. (Miklánková, 2005)

4 Vybrané školské dokumenty

Kurikulum je popsán jako „*celek učebního plánu a sled předmětů, specifické obsahy látky, souhrn zkušeností, které získávají žáci, vyučovací metody, prostředky a pomůcky, které odpovídají daným obsahům, adekvátní příprava učitelů.*“ (Skalková, 2007, s. 77)

Od roku 1989 probíhá v oblasti českého školství rozsáhlá proměna, která se snaží o zlepšení současného vzdělávání. Uskutečněné změny se týkaly především zvýšení pestrosti vzdělávání, používání více didaktických učebních stylů a snahy o upuštění encyklopedického vzdělávání. Součástí změn je větší zapojení žáka ve vyučovací jednotce a snaha o zlepšení jeho komunikačních dovedností. (Dvořáková, Engelthalerová a kol., 2017)

Probíhající dlouholetá reforma přináší tvorbu a úpravu kurikulárních dokumentů. Ty jsou tvořeny na dvou úrovních. Státní úroveň zahrnuje dva dokumenty, a to Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy. Na druhé úrovni, školní, jsou tvořeny školní vzdělávací programy. (Hrabinec a kol., 2017)

S Národním programem rozvoje vzdělávání, též nazývaným jako Bílá kniha se poprvé setkáváme na konci 90. let 20. století. Právě v této době se stanovil směr a cíl vzdělávací politiky a vznikl tak základ pro vytvoření dokumentu Bílá kniha. Tento dokument prezentuje souhrn záměrů, které přispívají rozvoji vzdělávání, analyzuje současný stav a předkládá návrhy pro zlepšení situace. Bílá kniha se zajímá o cíle a hodnoty vzdělávání, financování vzdělávání, obsahem kurikula, kvalitou vzdělávání a dalšími oblastmi. (Bílá kniha, 2001)

Kurikulum můžeme rozdělit do dvou rovin, a to rovinu filozofickou a praktickou. Filozofická stránka kurikula zkoumá otázky ohledně požadovaných zkušenostech, kterých mají žáci dosáhnout. Součástí této stránky je bádání o smyslu a účelů vzdělávání nebo řešení jakým směrem by vzdělání mělo žáky dále posouvat. Praktická rovina kurikula je orientována na sestavování kurikula, řeší jeho obsah a snaží se o co nejlepší vytvoření učebních plánů a materiálů, které nejlépe přispějí do praxe. (Průcha, 2009)

Kurikulární politika je základním kamenem vzdělávání, který určuje obsah, cíle, kritéria hodnocení, legitimizuje školní znalosti a mimo to ovlivňuje organizaci školního prostoru

a času. Předpokládá se, že definované cíle, kompetence a výstupy lze neproblematicky definovat a aplikovat. (Winter, 2017)

4.1 Rámcové vzdělávací programy pro tělesnou výchovu

Rámcové vzdělávací programy pro základní vzdělávání, dále jen RVP ZV, je dokument, který obsahuje cíle, obsah a podmínky pro průběh a organizaci učiva. Zároveň dokument obsahuje rámcový učební plán a souhrn dovedností, které by se žáci měli naučit. Vyučovací předměty jsou v RVP ZV rozřazeny do jednotlivých vzdělávacích oblastí, podle kterých jsou žáci vzděláváni. (Vališová, Kasíková, 2011)

Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace
Informatika	Informatika
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět
Člověk a společnost	Dějepis, Výchova k občanství
Člověk a příroda	Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis
Umění a kultura	Hudební výchova, Výtvarná výchova
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví, Tělesná výchova
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce

Tabulka č. 2: *Vzdělávací oblasti* (Bílá kniha, 2001)

Tělesná výchova spolu s Výchovou pro zdraví spadá do oblasti člověk a zdraví. Tělesná výchova je úzce spjata s Výchovou pro zdraví z důvodu neodmyslitelného působení pohybové aktivity na zdraví člověka. Žáci se neučí pouze pohybovým aktivitám, ale poznávají, jak pohybová činnost působí na funkční zdatnost a psychickou stránku jedinců. (Hrabinec a kol. 2017)

Cílem tělesné výchovy definovaným RVP ZV je seznámení se smyslem tělesné výchovy a jejím působením na tělesnou a duševní zdatnost. Dále má tělesná výchova za cíl rozvíjet pohybové dovednosti a schopnosti, které povedou k ušlechtilému pohybovému návyku. Součástí cílů je sebepoznávání a poznání vlastních možností a návyků. Důležitým cílem

je naučit žáky vnímat emoce, které jsou spojené s pohybovou činností a motivovat je tak do dalších pohybových aktivit v běžném životě. (Jansa a kol. 2018)

Žáci v oblasti Člověk a zdraví se učí klíčovými kompetencím, díky kterým si uvědomí, že pravidelná pohybová aktivita vede k udržení tělesného a duševního optimálního stavu. Klíčové kompetence se navzájem prolínají a postupně získávají. Mezi nejdůležitější kompetence v tělesné výchově zařazujeme kompetenci k učení, kompetenci k řešení problémů, kompetenci komunikativní a kompetenci sociální. (Dvořáková, Engelthalerová a kol., 2017)

4.1.2 Gymnastika v RVP ZV

V hodině tělesné výchovy, která je zaměřená na gymnastické aktivity, rozvíjíme u žáku různé kompetence, které se navzájem prolínají. Prostřednictvím kompetence k učení jsou žáci schopni si osvojit gymnastickou činnost. Výuka gymnastiky učí žáky posoudit, zda jsou schopni daný cvik předvést a jaké úsilí k provedení potřebují. Toto rozhodování bychom zařadili do kompetencí k řešení problémů. Součástí tělesné výchovy je znalost odborného názvosloví a schopnost ho využívat a tuto dovednost bychom zařadili do komunikačních kompetencí. (Dvořáková, Engelthalerová a kol., 2017)

RVP popisuje očekávané výstupy žáků, které se naučí v základní gymnastice:

- Znalost tělocvičného názvosloví
- Schopnost správného držení těla
- Ovládání rozcvičení a protažení
- Zvládnutí základních gymnastických dovedností
- Znalost správného chování v tělocvičně z důvodu dodržení bezpečnosti
- Schopnost spojení pohybu v souladu s hudbou (Dvořáková, Engelthalerová a kol., 2017)

4.2 Školní vzdělávací programy pro tělesnou výchovu

Dokumenty, které vychází z RVP označujeme jako školní vzdělávací programy, dále jen ŠVP. Tyto programy mají za cíl popsat cíl vzdělávání a zároveň popsat klíčové kompetence, které se snažíme spojit s učebním plánem. V tělesné výchově se snažíme pomocí pohybových aktivit naučit žáky nejen dovednostem a znalostem, ale učíme je

i správným životním postojům a hodnotám. Každá škola si vytváří vlastní ŠVP na základě, kterého je následně realizovaná výuka. (Horkel, 2012)

ŠVP je tvořen školou na míru tak, aby zohledňoval zájmy a potřeby školy i žáků a představil vlastní zájem a zaměření školy. Pedagogickým dokumentem prostupují průřezová témata, dále jsou obsaženy identifikační údaje školy, učební plán, učební osnovy nebo také hodnocení žáků. (Šafránková, 2019)

Zmíněná průřezová témata prostupují celým vzdělávacím systémem, díky kterým si žáci rozšiřují a utváří ucelené pohledy k daným problematikám. V tělesné výchově existují spojitosti a mezipředmětové vztahy, které nacházíme například v přírodopise, výchově ke zdraví nebo ve výchově k občanství. (Hrabinec a kol., 2017)

4.2.1 Gymnastika v ŠVP ZV

Níže uvádíme příklad ŠVP pro 1. - 3. třídu základní školy zaměřeného na gymnastiku.

1 - 3. třída		
Očekávané výstupy	Učivo	Přesahy
Činnosti ovlivňující zdraví <ul style="list-style-type: none"> • dodržuje základní hygienické návyky • umí zaujmout správné základní cvičební polohy • umí zaujmout správné držení těla ve stoji i v sedě 	správné držení těla	Výchova ke zdraví
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností <ul style="list-style-type: none"> • kolébka, kotoul • poskoky, odrazy snožmo • stoj na lopatkách • odrazy snožmo • výskok do vzporu dřepmo • chůze s dopomocí • s přřazem na tyči • přeskoky snožmo 	akrobacie bedna na šif (3 díly) kladina nízká, lavičky šplh švihadlo	
Činnosti podporující pohybové učení <ul style="list-style-type: none"> • reaguje na základní pokyny a povely • používá základní tělocvičné názvosloví osvojovaných pohybových činností • umí se bezpečně pohybovat po tělocvičně • používá vhodné sportovní oblečení a obuv • dodržuje bezpečnostní pravidla při gymnastických cvičeních 	pořadová cvičení tělocvičné názvosloví bezpečnost v tělocvičně	Kompetence sociální k učení pracovní

Obrázek č. 4: Školní vzdělávací program (Horkel, 2012)

5 Školní tělesná výchova

Vyučovací jednotka tělesné výchovy je definována obsahem, prostorem, časem a také vzdělávacími cíli. Hlavní náplní vyučovací jednotky je žáky vychovávat, vzdělávat a podílet se na zdravotní stránce jedinců. Zpravidla vyučovací jednotky trvají 45 minut, ovšem nastávají výjimečné situace, kdy se vyučuje tělesná hodina dvě vyučovací jednotky za sebou. Tělesná výchova má podíl v utváření psychické stránky jedince a zároveň zlepšuje fyzickou kondici žáků. (Frömel, 1986)

Vymezení cílů tělesné výchovy se liší po celé světě. V některých zemích se cíl tělesné výchovy ubírá především ke sportovním výkonům. V Západní Evropě se cíle zaměřují na ovlivnění pozitivního vývoje žáků a snaží se o změny v socio-kulturních souvislostech. Součástí je plnění výchovných a vzdělávacích cílů. (Rychtecký, Fialová, 2004)

Obsah vyučovací jednotky v tělesné výchově je složen z postupně navazujících a předem naplánovaných aktivit a dovedností. Prostřednictvím výuky tělesné výchovy žáci rozvíjí pohybové schopnosti a učí se novým dovednostem. Tělesná výchova poskytuje vzdělávání nejen v pohybových činnostech, ale i poskytuje teoretické poznatky z anatomie, fyziologie, či žáky učí správným hygienickým návykům. Obsah učiva vychází z osnov, které vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (Rychtecký, Fialová, 2004)

Tělesná výchova se od ostatních předmětů liší v několika ohledech. Jedním z nich je velká pestrost aktivit, se kterou se žáci setkají. Odlišnost je i v rozdělení tělesné výchovy do skupin dle pohlaví. S tímto rozdělením se setkáváme od druhého stupně na základních školách. Rozdíl oproti běžným hodinách ve třídě nastává i v organizačních schopnostech, kdy vyučující musí využívat velkou škálu organizačních forem, aby byli žáci co nejvíce aktivní a zároveň byl dohled na bezpečnost. (Černá, 2014)

Tělesná výchova klade nároky na specifické profesní dovednosti. Tyto dovednosti zahrnují výchovné schopnosti, které mají za cíl formovat osobnost, charakter a chování žáků. Schopnost učitele vzdělávat žáky, předávat jim znalosti je klíčovou kompetencí pro všechny učitele. Specifickou kompetencí učitelů tělesné výchovy je řídicí a organizační schopnost. Ta nezahrnuje pouze efektivní využití času při výuce či organizaci výuky, ale i schopnost naplánovat a řídit sportovní akce, jako jsou kurzy nebo školní soutěže.

Významnou profesní dovedností učitelů tělesné výchovy je schopnost komunikace. (Černá, 2014)

6 Pedagogická komunikace

Pedagogická komunikace je chápána jako výměna informací především mezi učitelem a žákem a jejím hlavním úkolem je naplnit pedagogické cíle. Prostřednictvím pedagogické komunikace napomáháme žáky vychovávat a vzdělávat. Tato komunikace je přenesena nejen slovy, ale i gesty, pohledy či tónem hlasu. Je důležité zmínit, že komunikace může probíhat v jiném čase a prostoru pomocí učebnic nebo multimediálních zařízení. (Mareš, Krivohlavý, 1995)

Komunikaci zařazujeme mezi didaktické schopnosti, pomocí kterých řídíme vyučovací jednotky. Komunikace v tělesné výchově je specifická a skrývá mnoho dalších komunikačních prostředků. Správná ukázka je jednou ze specifických forem, díky které si žáci utvářejí lepší představy o daném cvičení. Používání zvukových signálů urychluje osvojení dovedností, šetří čas, usnadňuje organizační práci učitele a zároveň nezatěžuje tolik hlasivky. Nejvhodnější způsob komunikace v tělesné výchově je užívání živého tempa řeči a střední hlasitosti. Další odlišností v komunikaci od ostatních předmětů je stručnost řeči až v určitých situacích signálnost, která přispívá ke včasnému podání informací. (Rychtecký, Fialová, 2004)

To, jak komunikuje vyučující vypovídá nejen o jeho charakteru, ale i o jeho vztahu k vyučovanému předmětu a vztahu ke studentům. Především komunikací učitelé dosahují svých pedagogických cílů. Pedagogická komunikace utváří atmosféru ve třídě a celkový projev učitelů má dopad na chování a projevy žáků. (Fialová, 2010)

Komunikace může probíhat jak verbálně, tak nonverbálně, a je součástí profesních kompetencí učitelů. Způsob, jakým učitel komunikuje, by měl být srozumitelný všem žákům. Zároveň by měl učitel ovládat odborný jazyk a odbornou terminologii předmětů, které vyučuje. Velký význam má nonverbální komunikace, která umožňuje zdůrazňovat mluvený projev. Nonverbální komunikace je tvořena mimikou, pohledy nebo gestikou. (Fialová, 2010)

Efektivní pedagogická komunikace je podmíněna vnějšími a vnitřními faktory. Vnitřní faktory jsou tvořeny osobností učitele tělesné výchovy a jeho způsobilostí být empatický, vnímavý, upřímný či dovedností mít přirozenou autoritu. Vnější faktory efektivní komunikace jsou tvořeny danou situací a psychologickou charakteristikou studentů. (Rychtecký, Fialová, 2004)

Ve školním prostředí existují různé typy komunikačních pravidel. Ty můžeme rozdělit podle míry direktivního postavení na direktivní pravidla a demokratická pravidla. Direktivní komunikační pravidla jsou:

- Učitel má právo si v jakýkoliv moment převzít slovo
- Učitel může komunikovat s kýmkoliv
- Učitel může rozhodovat o délce hovoru
- Učitel může komunikovat v jakékoliv části učebny, ať už vsedě, vestoje nebo při chůzi Gavora (2005)

Při demokratických komunikačních pravidlech zachováváme nadřazenost vyučujícího, ale umožňujeme volnější aktivitu žáků a podporujeme tvořivost a větší zapojení žáků. Mezi demokratická komunikační pravidla patří:

- Žák dostává dostatek času na odpověď
- Žák může v určitých situacích svou odpověď odložit s tím, že si do příští hodiny k tématu připraví další doplňující informace
- Žák může pokládat otázky, jejichž prostřednictvím se žák učí nové téma
- Žák si může zvolit vyučované téma (Gavora, 2005)

Nebýt pedagogické komunikace a interakce mezi učitelem a žákem, tak by se žáci nedozvěděli o svých chybách a pokrocích. Je důležité, aby jim byla poskytována kontrola, zpětnovazební informace, prostřednictvím které se budou moci dále zlepšovat. (Nelešovská, 2005)

6.1 Komunikace v tělesné výchově

Tělesná výchova má stejně jako ostatní předměty vlastní odborný slovník. Je nezbytné, aby vyučující odborný jazyk znali a ve vyučovacích jednotkách ho používali. Odborné názvosloví rozvíjí obor jako takový a v tělesné výchově pomáhá stručně komunikovat.

Vyučování odborné terminologie v tělesné výchově je dlouhodobý proces, který zahrnuje neustálé opakování a předvádění názorných ukázek. Názorná ukázka je jedním z účinných prostředků komunikace, která je velmi opodstatněná při učení nových dovedností. Ukázku mohou předvádět jak vyučující, tak žáci. Obecně je pro žáky velmi motivující prvek, když ukázku předvádí jednotliví žáci. (Capel, 2004)

Komunikace ve vyučovací jednotce je ovlivněna dle nastavených pravidel, které jsou nejčastěji definovány ve školním řádě a seznamují žáky s přívětivým a nežádoucím chováním. Tyto pravidla mají za cíl podpořit žáky v co největší spolupráci. Nastavená pravidla zvýší bezpečnost výuky, která je zvláště v tělesné výchově důležitá. Pravidla se snaží zajistit respektující atmosféru mezi žáky samotnými či mezi žáky a zaměstnanci školy (Nelešovská, 2005)

Moderní gymnastické formy, jsou sporty a aktivity, které čerpají své základy z gymnastiky a svým obsahem mohou být rozmanitým a pestrým prvkem ve výuce tělesné výchovy. Příkladem takových forem je jóga, pilates, aerobik, strečink a další. V jednotlivých odvětvích využíváme odlišných komunikačních prostředků. Formy jógy, relaxační cvičení a protahovací cvičení vyžadují komunikaci, která navozuje klid, verbální projev je tichý a klidný, podporující dýchání a uvědomění si vlastních částí těla. Při výuce prvků aerobiku je komunikace jedním z nejdůležitějších motivů, které působí na průběh výuky. Je důležité, aby vyučující mluvil hlasitě, dokázal pokyny předávat s dostatečným předstihem a dokázal žáky namotivovat. (Fialová a kol., 2013)

6.2 Zpětná vazba

Poskytování zpětné vazby je součástí pedagogické komunikace a slouží k předávání informace žákovi o jeho výkonu a průběhu učení. Tyto informace jsou především předávány učitelem v reakci na projev žáka. Zpětná vazba podporuje studenty k dosažení požadovaných cílů a napomáhá k vysvětlení určitých problémů. (Šed'ová, Šalamounová, Švaříček, Sedláček, Majcík, Navrátilová, 2019)

Zpětnou vazbu můžeme rozčlenit do několika kategorií. Regulativní stránka napomáhá žákovi zlepšit přístup a dovednosti na základě informací, které mu jsou poskytovány po celou dobu vyučovací jednotky. Rozvojová stránka zpětné vazby přispívá k seberozvoji žáka například v kritickém myšlení. Pomocí stránky poznávací si žák uvědomuje své

vlastní schopnosti, poznává učitele a učivo jako takové a zároveň vyučující poznává své studenty. (Mareš, Krivohlavý, 1995)

Komunikace mezi žákem a učitelem je uskutečněna ve školní třídě, v případě tělesné výchovy v jiném prostoru, nejčastěji tělocvičně. Při poskytování zpětné vazby jednomu studentovi je potřeba brát v úvahu, že tomuto jednání přihlíží celá třída. Proto zpětná vazba, která je poskytována pouze jednotlivci ovlivňuje celou třídu a vyučující by měl rozmýšlet jakým způsobem a jakými prostředky zpětnou vazbu předává. (Nelešovská, 2005)

Zpětná vazba je poskytována především verbálně neprodleně po odpovědi žáka. Předávat zpětnou vazbu můžeme i beze slov, například pomocí výrazu tváře, jako je zamračení či úsměv, nebo gesty jako je zdvižený palec, kterým vyjadřujeme, že žák provedl daný úkol správně. Úskalím je nízká pestrost používání zpětné vazby, kdy učitelé využívají jednotvárné navyklé komunikační vzorce, které neusnadňují učení. Musíme zdůraznit, že v případě, kdy žák obdrží zpětnou vazbu, nemusí být schopen ji efektivně využít. Proto je důležité žákům předávat přiměřené množství informací, které budou přesně situovány a zároveň naučíme žáky informace správně vnímat a zpracovat. (Mareš, Krivohlavý, 1995)

7 Shrnutí

Tělesná výchova je předmět vyučovaný ve všech typech vzdělávacích systémů. Jednotka zpravidla trvá 45 minut a její hlavní náplní je žáky vychovávat, vzdělávat a podílet se na jejich zdravotní stránce. (Fromel, 1986) Tělesná výchova spadá v RVP do oblasti Člověk a zdraví spolu s Výchovou ke zdraví. Svým obsahem přispívá k učení různých kompetencí jako jsou například kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence sociální či kompetence komunikativní. (Dvořáková, Engelthalerová a kol., 2017) Komunikativní schopnosti jsou důležitou součástí školního systému jak u učitelů, tak u žáků. Prostřednictvím komunikace, která by měla obsahovat odbornou terminologii, je výuka uskutečněna. Tak, jako u ostatních předmětů, i tělesná výchova má vlastní odbornou terminologii. Užíváním odborné terminologie rozvíjíme slovní zásobu žáků, učíme je stručně a výstižně komunikovat a zároveň nám užívání odborné terminologie snižuje ztrátový čas. (Miklanková, 2005) Tělocvičné názvosloví vytvořil dr. Miroslav

Tyrš, který vytvořil vlastní slova, díky kterým jsme schopni stručně vyjádřit a popsat dané pojmy. Systém slov by rychle přijatý veřejností, protože usnadňoval komunikaci a průběh cvičebních jednotek. Systém se s jistými úpravami dochoval až dodnes. (Chovan, 1972)

Užívání tělocvičného názvosloví je součástí vzdělávání. Požadavky k jeho ovládnutí nacházíme v RVP a ŠVP jak v učebních kompetencích, a to především v kompetenci komunikativní, tak v očekávaných výstupech pod činnostmi podporující pohybové učení. (Dvořáková, Engelthalerová a kol., 2017)

8 Praktická část práce

Empirická část práce se zabývá tématem tělocvičného názvosloví. Pomocí dotazníkového šetření jsme se snažili zaměřit na oblast užívání názvosloví v praxi, zda byli učitelé v probádané oblasti vzdělávání, jaký smysl vidí v jeho užívání a další.

8.1 Cíle práce

Cílem této diplomové práce bylo vytvoření dotazníkového šetření, které se zaobírá problematikou užívání tělocvičného názvosloví ve školní tělesné výchově. Výzkum je cílen na učitele, kteří vyučují tělesnou výchovu na základních školách. Dotazník slouží k zhodnocení aktuálního stavu využívání tělocvičného názvosloví na vybraných základních školách.

8.2 Úkoly práce

- Provedení literární rešerše k řešené problematice
- Stanovení cílů práce, úkolů práce a vytvoření hypotéz
- Vytvoření online dotazníku určeného pro učitelé vyučující TV na základní škole
- Sběr dat pomocí dotazníkového šetření
- Zpracování dat, analýza dat a jejich zhodnocení
- Potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz
- Stanovení závěrů na základně literární rešerše a výsledků dotazníkového šetření

8.3. Hypotézy práce

1) Předpokládáme, že všichni oslovení respondenti využívají během výuky tělesné výchovy alespoň základní názvosloví poloh a pohybů.

2) Předpokládáme, že tělocvičné názvosloví není užíváno v plném rozsahu.

3) Předpokládáme, že respondenti s vyšším dosaženým vzděláním užívají tělocvičné názvosloví ve větším rozsahu a správně.

4) Předpokládáme, že více než 75 % respondentů bude souhlasit s tvrzením, že tělocvičné názvosloví snižuje procento ztrátového času v tělesné výchově.

9 Metodika práce

9.1. Výzkumný soubor

Ve výzkumném souboru jsou zastoupeni učitelé základních škol, kteří vyučují tělesnou výchovu. Soubor je tvořený 101 učiteli, z toho je 34 mužů a 67 žen ve věkovém rozmezí od 20 až do 64 let. Nejčastější věkové zastoupení učitelů bylo ve věkovém rozmezí od 25 do 29 let. Dotazníkové šetření bylo rozesláno do náhodně vybraných základních škol v každém kraji České republiky. Osloveni byli ředitelé základních škol a požádání o přeposlání svým pedagogům, kterým je dotazník určen.

9.2. Sběr dat

Praktická část práce je zaměřena na problematiku užívání tělocvičného názvosloví na základních školách. V práci byla použita kvantitativní metoda dotazníkového šetření, která je založena na hromadném získávání informací z odpovědí respondentů. Pomocí této metody jsme schopni získat velké množství odpovědí, oslovit velký počet respondentů a zjistit tak jejich názory a postoje v probádané oblasti. V dotazníkovém šetření byly využity otázky uzavřené, otevřené i škálové. Sběr dat probíhal pomocí nestandardizovaného online dotazníku od března do konce dubna 2023. Ke vzniku elektronického dotazníku byla využita platforma www.surveymonkey.com s využitím placené verze, která umožnila logické přeskokování na základně předchozí odpovědi. Online dotazník byl rozeslán ředitelům do náhodně vybraných základních škol po celé České republice. Ředitelé i učitelé byli před zahájením dotazování seznámeni s výzkumem a byli poučeni o dobrovolné účasti a jejich možnosti kdykoliv z výzkumu odstoupit. Jediným kritériem pro vyplnění online dotazníku bylo vyučování tělesné výchovy na základní škole.

9.3 Analýza dat

Po ukončení sběru dat bylo provedeno jejich třídění a byli vyloučeni respondenti s nerelevantními daty. Jednalo se o respondenty, kteří nevyplnili celý dotazník nebo v místě otevřených otázek uváděli náhodná písmena. Data byla hodnocena a zpracována pomocí standardních statistických výpočtů, jako je aritmetický průměr v programu Microsoft Excel. Dále byl k hledání závislostí a různých spojitostí mezi otázkami použit

program Statistica 12 a k vytvoření vlastních map byl využit program Microsoft Power BI.

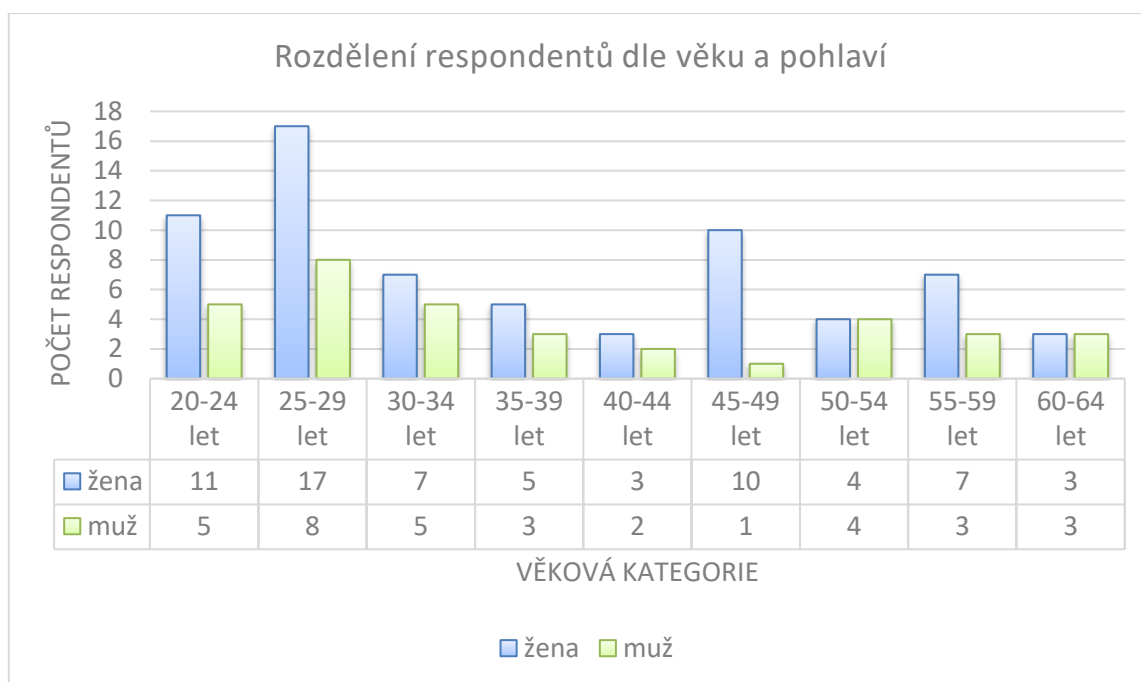
10 Výsledky

V následující kapitole této práce je představena charakteristika dotazníkového šetření, která obsahuje strukturu vytvořeného dotazníku. Dále jsou v této kapitole prezentovány výsledky práce, které byly vyhodnoceny pomocí nástrojů dostupných v programu Microsoft Excel, jak již bylo dříve zmíněno. Toto vyhodnocení umožnilo podrobnou analýzu dat a poskytlo cenné informace, které přispěly k hlavním závěrům této práce.

10.1. Charakteristika výzkumného souboru

Respondenti se do výzkumu zapojili vyplněním online dotazníku, který byl určen učitelům, kteří vyučují tělesnou výchovu na základní škole. Výzkumu se zúčastnilo 101 respondentů, z toho 34 mužů (33,66 %) a 67 žen (66,33 %). Dotazníkové šetření bylo rozděleno do čtyř sekcí. První část dotazníku byla zaměřena na identifikaci jednotlivých osob a byly zde získávány informace o pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání, na jaké škole učitelé vyučují nyní, jakou vysokou školu vystudovali a v závěru jsme dotazovali, na jakém stupni vyučující učí. Druhá část dotazníkového šetření byla věnována obecným poznatkům z oblasti tělocvičného názvosloví a byla tvořena pouze uzavřenými otázkami. Třetí část výzkumu byla zaměřena na otázky z praxe a hlavním cílem bylo zjistit, v jaké míře je tělocvičné názvosloví využíváno. V závěrečné části jsme se věnovali otázce, zda existuje dostatek novodobých materiálů, které by se zabývaly tělocvičným názvoslovím a zda je o tyto materiály zájem.

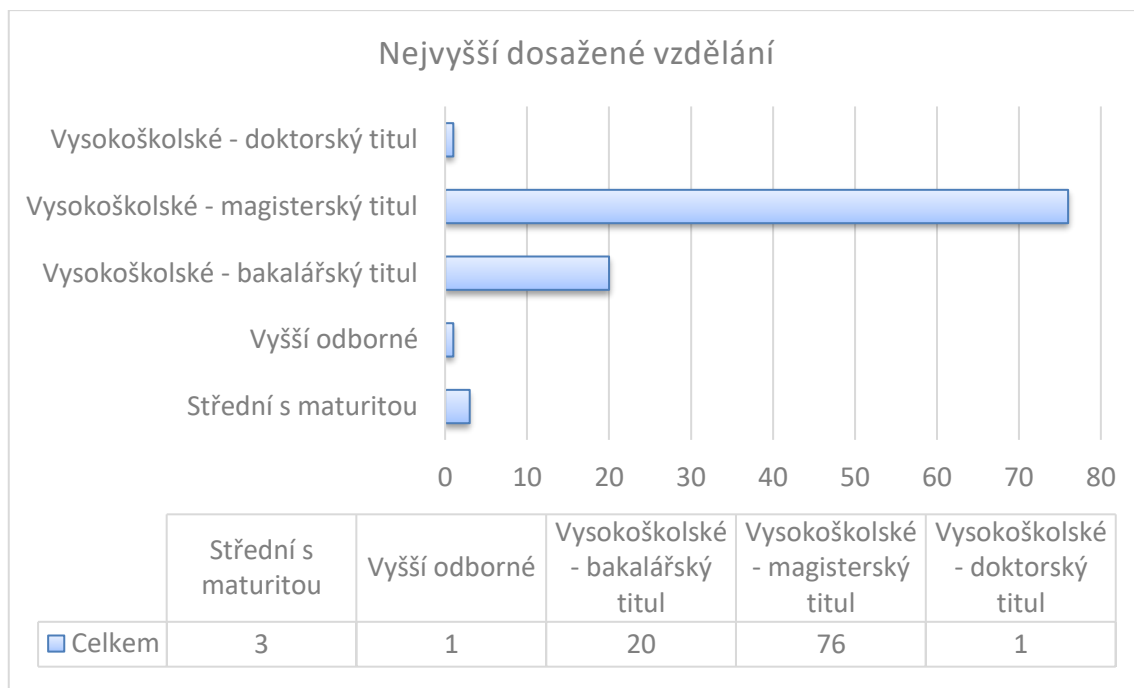
Na základě odpovědí respondentů bylo zároveň vyhodnoceno, zda existují nějaké spojitosti mezi odpověďmi v probádané problematice.

Graf č. 1: Rozdělení respondentů dle věku a pohlaví

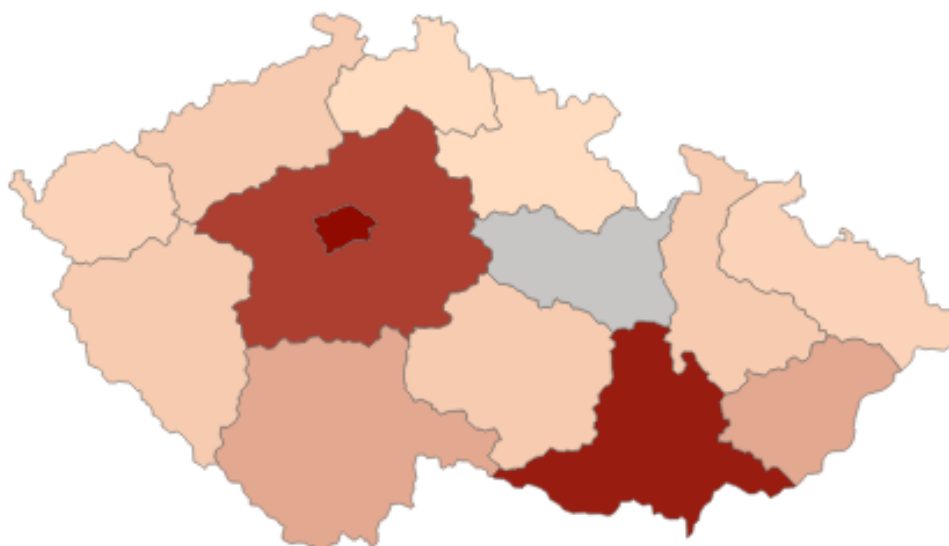
Celkový počet 101 probandů je tvořen 34 muži a 67 ženami ve věkovém rozmezí od 20 do 64 let. Zastoupení žen je s 66,33 % početnější než u mužů 33,66 %. Odpovědi jsme rozdělily do 9 věkových kategorií, z nichž nejmladší věková kategorie byla v rozmezí od 20 do 24 let a nejstarší věková kategorie byla ve věkovém rozmezí od 60 do 64 let. Dotazníkové šetření vyplnilo nejvíce žen (17) ve věkovém rozmezí 25-29 let. I u mužů byla nejčastější věková kategorie 25-29 let, tu tvořilo 8 mužů. Nejméně početnou skupinou byla věková kategorie 40-44 let, do které bylo zařazeno pět respondentů. Průměrný věk všech probandů odpovídá věkové kategorii 35-39 let.

Graf č. 2 nám shrnuje nejvyšší dosažené vzdělání učitelů. Z grafu vyplývá, že nejčetnější skupinou jsou učitelé s dokončeným magisterským vzděláním. Tato skupina je tvořena 76 vyučujícími. Výzkumný soubor obsahoval jednoho respondenta s doktorským vzděláním a jednoho respondenta s dokončeným vzděláním vyšším odborným. Zajímavou informací bylo zastoupení tří respondentů s nejvyšším dosaženým vzděláním středním ukončeného maturitní zkouškou. Kategorii s bakalářským titulem tvořilo 20 respondentů.

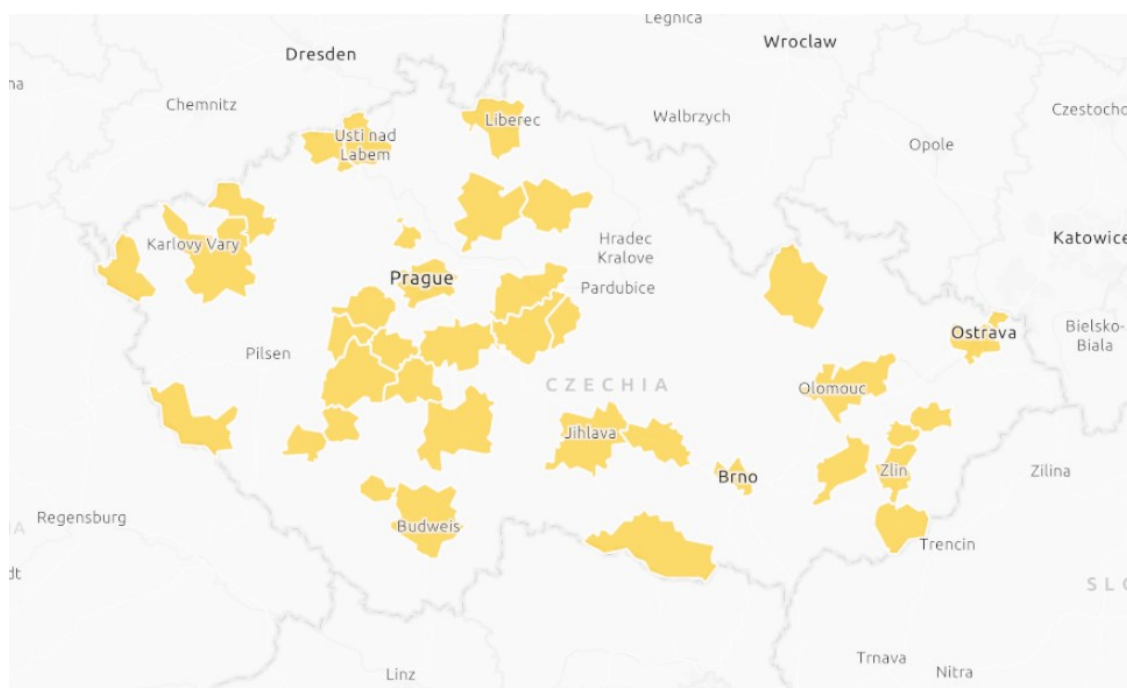

Graf č. 2: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

V následující otázce jsem se dotazovali, na jaké základní škole respondenti vyučují. Při rozesílání dotazníkového šetření ředitelům jsme se snažili o výběr a zastoupení základních škol ze všech krajů České republiky. Odpovědi jsme vyhodnotili a na základě odpovědí vytvořili odpovídající mapy. Mapa č. 1 nám zobrazuje zastoupení respondentů z hlediska krajů. Nejvíce odpovědí bylo získáno s 25,25 % z Prahy (25 respondentů), s 23,23 % z Jihomoravského kraje (23 respondentů) a ze Středočeského kraje s 19,19 % (19 respondentů). Z Pardubického kraje nebyla získána žádná odpověď. 7 odpovědí bylo získáno ze Zlínského a Jihočeského kraje. Mapa č. 2 nám blíže zobrazuje zastoupení respondentů, a to z hlediska okresních měst.

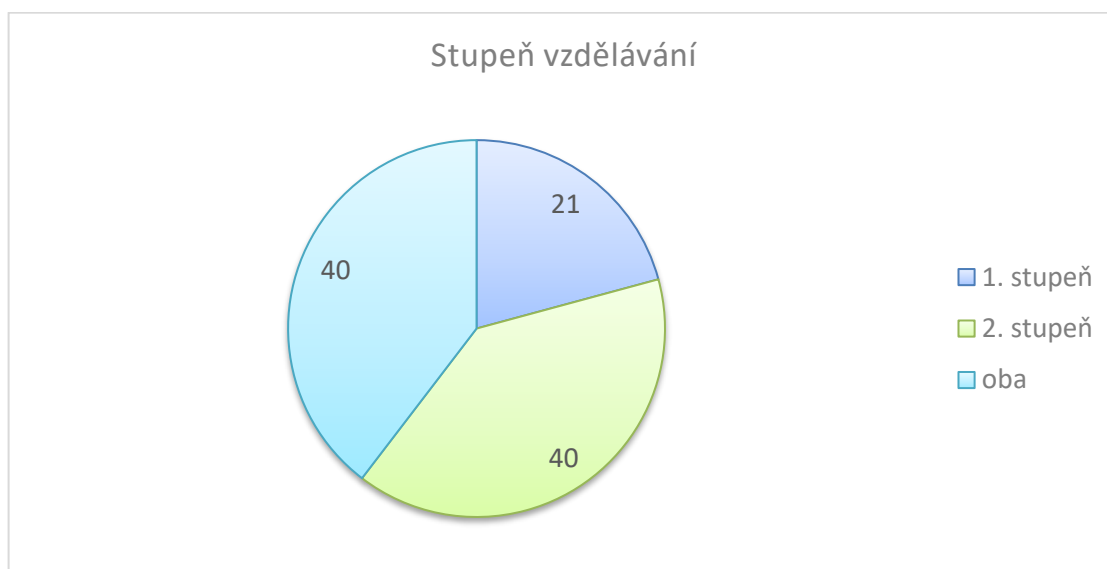
Mapa č. 1: Zastoupení respondentů dle krajů

Mapa č. 2: Zastoupení respondentů dle okresů

Tělesná výchova je povinný předmět, který provází žáky po celé studium na základní škole. Pro zkvalitnění výuky vyučují na mnoho základních školách první stupeň tělesnou výchovu učitelé, kteří mají aprobaci na tělesnou výchovu pro druhý stupeň vzdělávání. Proto nás v následující otázce zajímalo, na jakém stupni respondenti vyučují. 21

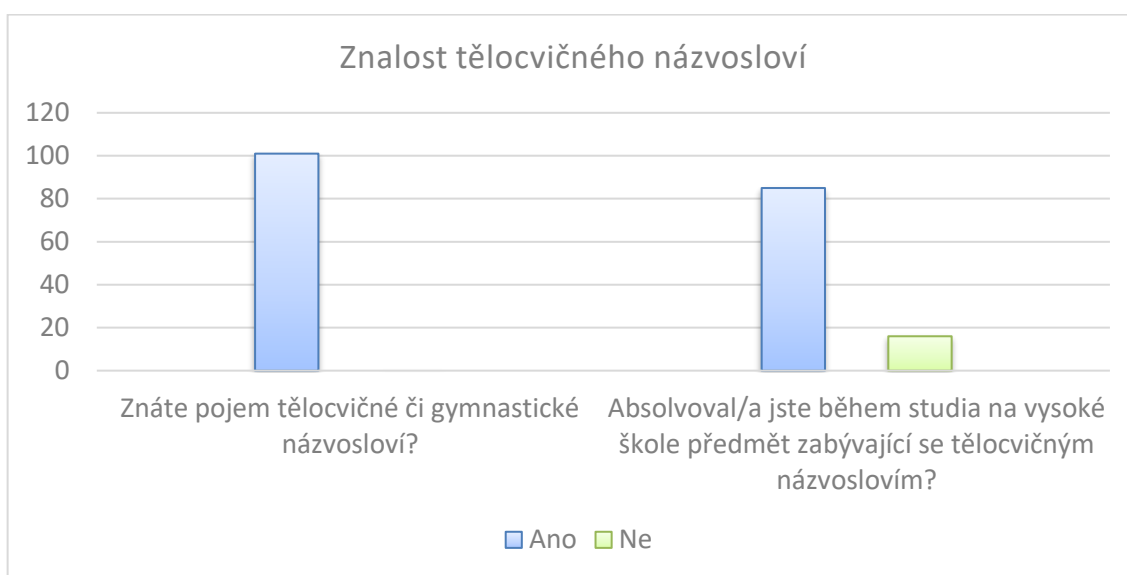
respondentů vyučuje tělesnou výchovu na prvním stupni a 40 respondentů vyučuje tělesnou výchovu na druhém stupni základních škol. Ze 101 pedagogů našeho výzkumného souboru 40 respondentů vyučuje tělesnou výchovu na prvním i na druhém stupni.

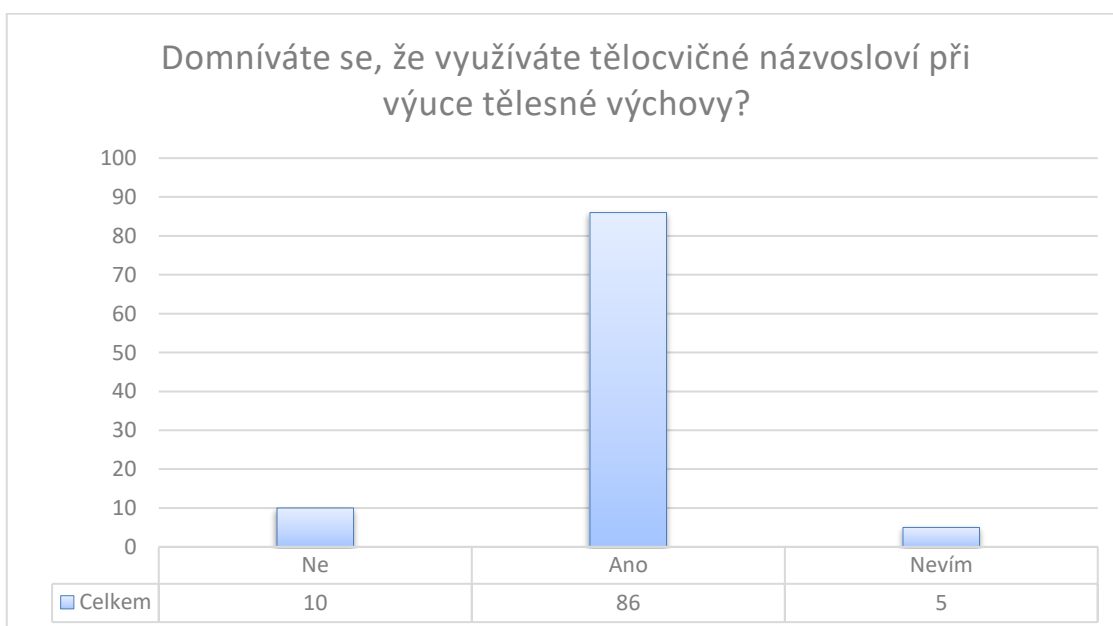
Graf č. 3: Stupeň, na kterém učitelé vyučují tělesnou výchovu

Předmětem další otázky bylo zjistit, na jaké vysoké škole pedagogové studovali. Na základě těchto odpovědí jsme byli schopni vyvodit jisté závislosti s užíváním názvosloví. Největší zastoupení absolventů bylo z Univerzity Karlovy (UK) a pro detailnější zobrazení odpovědí jsme rozdělili absolventy Univerzity Karlovy do dvou fakult. Respondentů z Fakulty tělesné výchovy a sportu (FTVS) tvořilo 29 pedagogů (28,71 %) a z Pedagogické fakulty 17 pedagogů (16,83 %). 14 pedagogů (13,86 %) studovalo na Západočeské univerzitě v Plzni (ZČU). Do výzkumu se zapojilo osm pedagogů (7,92 %), kteří studovali na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích (JČU) a osm pedagogů (7,92 %) z Masarykovy univerzity (MUNI). Šest respondentů (5,94 %) absolvovalo studium na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně (UJEP) a šest respondentů na Univerzitě Palackého v Olomouci (UPOL). Ostravská univerzita a Univerzita Hradec Králové má zastoupení po dvou respondentech. Po jednom vyučujícím jsou zastoupeni absolventi z Technické univerzity v Liberci (TUL), Jana Amose Komenského v Praze, Vysoké školy ekonomie a managementu (VŠEM), Vysoké škole finanční a správní (VŠFS), Vysoké škole báňské (VŠB) a Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Tělocvičné názvosloví je stěžejní téma této diplomové práce, proto jsou otázky směřované k této oblasti. V prvních otázkách zaměřených na obecné poznatky z oblasti tělocvičného názvosloví jsme se ptali, zda respondenti pojem znají a zda se s ním setkali při studiu na vysoké škole. Dle grafu č. 4 vyplývá, že všichni respondenti (100 %) pojem tělocvičné názvosloví znají. Při studiu na vysoké škole 85 respondentů absolvovalo předmět, který měl určité zaměření na znalost tělocvičného názvosloví. 16 vyučujících se při studiu na vysoké škole nesetkali s žádným předmětem, který by se tělocvičným názvoslovím zabýval.

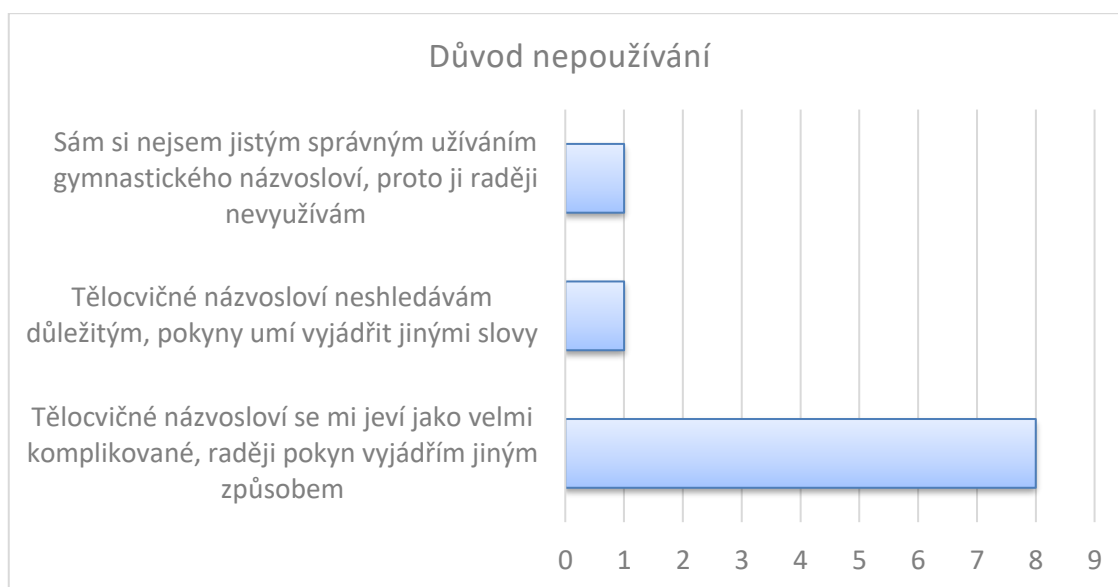

Graf č. 4: Znalost tělocvičného názvosloví

Graf č. 5: Využívání tělocvičného názvosloví v praxi

Hlavní otázkou celé diplomové práce je zjištění, zda je tělocvičné názvosloví využívané v praxi. Z grafu č. 5 vyplývá, že 86 respondentů (85,1 %) se domnívá, že v tělovýchovné praxi využívají tělocvičné názvosloví. Menší část je tvořena respondenty, kteří si myslí, že tělocvičné názvosloví nevyužívají. Těchto respondentů bylo 10 (9,9 %). Naším cílem bylo zjistit důvod, proč respondenti názvosloví nevyužívají. Z 10 respondentů, kteří uvedli, že tělocvičné názvosloví nevyužívají, 8 respondentů (80 %) uvedlo, že se jim tělocvičné názvosloví jeví jako komplikované a z toho důvodu vyjadřují pokyn jiným způsobem. Jeden respondent uvedl jako hlavní důvod nepoužívání, že si není jistý správným užíváním tělocvičného názvosloví a jeden respondent uvedl, že neshledává tělocvičné názvosloví důležitým a je schopný pokyny vyjádřit jiným způsobem viz. graf č. 6.

Graf č. 6: Důvod nepoužívání tělocvičného názvosloví v praxi

Jistá závislost, zda vyučující využívají tělocvičné názvosloví se nám potvrdila s dosaženým nejvyšším vzděláním. Rozdělení, zda pedagogové názvosloví využívají (65 %) nebo nevyužívají (30 %) vidíme u nejvyššího dosaženého vzdělání bakalářského. Statisticky významné je rozdělení pedagogů s magisterským vzděláním. 92,11 % učitelů s magisterským vzděláním se domnívá, že tělocvičné názvosloví užívá a pouze 3,95 % pedagogů, že ho nevyužívá. Pearsonův chí-kvadrát tuto statistiku potvrzuje s hodnotou 16,488 s p hodnotou 0,0359. Hodnota Cramerovo V odpovídá 0,285 a popisuje tím slabou závislost. Důvodem, proč respondenti s vyšším dosaženým vzděláním užívají tělocvičné názvosloví více, může být skutečnost, že na vysoké škole absolvovali více předmětů

zaměřených na znalosti tělocvičného názvosloví, díky kterým získali více vědomostí z tohoto oboru a uvědomují si tak důležitost jeho užívání.

Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	Domníváte se, že využíváte tělocvičné názvosloví při výuce tělesné výchovy? Ano	Domníváte se, že využíváte tělocvičné názvosloví při výuce tělesné výchovy? Nevím	Domníváte se, že využíváte tělocvičné názvosloví při výuce tělesné výchovy? Ne	Řádk. součty
Vysokoškolské - bakalářský titul	13	1	6	20
Sloupcov	15,12%	20,00%	60,00%	
Řádko	65,00%	5,00%	30,00%	
Celková	12,87%	0,99%	5,94%	19,80%
Vysokoškolské - magisterský titul	70	3	3	76
Sloupcov	81,40%	60,00%	30,00%	
Řádko	92,11%	3,95%	3,95%	
Celková	69,31%	2,97%	2,97%	75,25%
Střední s maturitou	2	1	0	3
Sloupcov	2,33%	20,00%	0,00%	
Řádko	66,67%	33,33%	0,00%	
Celková	1,98%	0,99%	0,00%	2,97%
Vysokoškolské - doktorský titul	1	0	0	1
Sloupcov	1,16%	0,00%	0,00%	
Řádko	100,00%	0,00%	0,00%	
Celková	0,99%	0,00%	0,00%	0,99%
Vyšší odborné	0	0	1	1
Sloupcov	0,00%	0,00%	10,00%	
Řádko	0,00%	0,00%	100,00%	
Celková	0,00%	0,00%	0,99%	0,99%
Celk.	86	5	10	101
Celková	85,15%	4,95%	9,90%	100,00%

Tabulka č. 1: Rozdělení odpovědí respondentů dle užívání názvosloví s porovnáním nejvyššího dosaženého vzdělání

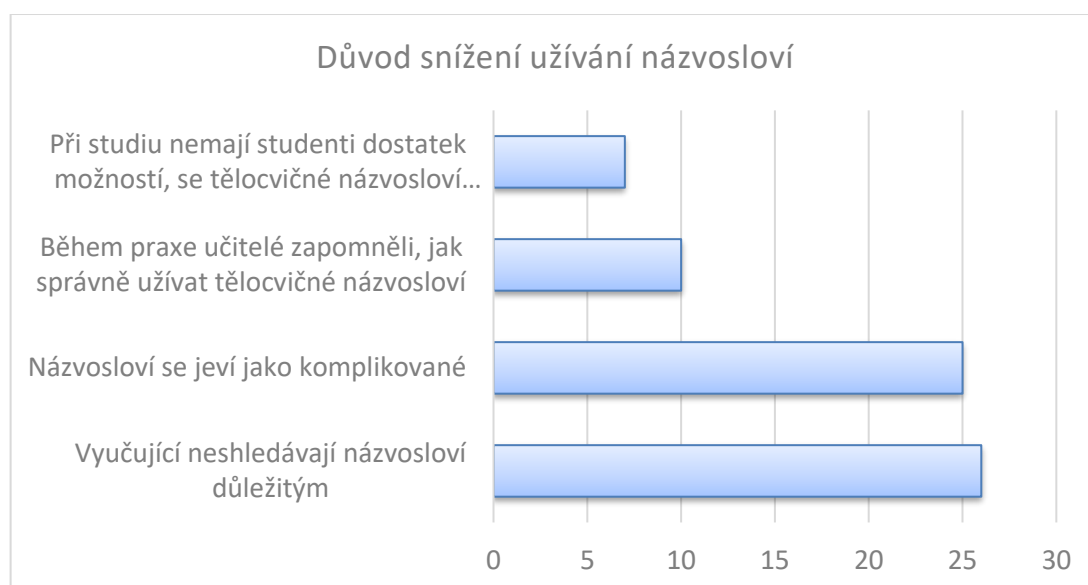
Během výzkumu jsme si položili otázku, zda vyučující sledávají používání názvosloví jako důležité a zda by mělo být součástí vyučovacích jednotek. 74,3 % respondentů jednoznačně potvrzují, že by tělocvičné názvosloví mělo být součástí výuky a 14,9 % odpovídajících uvedlo, že užívání tělocvičného názvosloví není ve vyučovací jednotce nutné. V dotazníkovém šetření jsme získali 11 odpovědí, které se k této otázce vyjádřili otevřenou odpovědí. Všech 11 respondentů se shodlo, že by se tělocvičné názvosloví mělo užívat alespoň v přiměřené míře. Pro představu uvádíme dvě vybrané otevřené odpovědi od respondentů: „Děti by měly znát alespoň názvosloví základních poloh“, „Myslím si, že učitel by měl názvosloví používat, ale jsou cviky/postoje, u kterých občas žáci ani nevědí, co po nich člověk chce, i když to slyší poněkolkáté. Takže si myslím, že je dobré ho využívat do té míry, aby žáci věděli, co mají dělat a postupně je zvykat na nové pojmy.“

Předmětem výzkumu byla otázka, zda se četnost užívání v tělovýchovné praxi snižuje. Graf č.7 nám zobrazuje odpovědi na tuto otázku. 73 respondentů, kteří tvoří 72,3 % z výzkumného vzorku se domnívá, že se četnost užívání odborné terminologie snižuje. 7,9 % tvoří respondenti, kteří říkají, že se tělocvičné názvosloví v praxi nevyužívá méně. Nejčastějším uváděným důvodem, proč si respondenti myslí, že se tělocvičné názvosloví

snižuje je, že ho vyučující neshledávají důležitým. Tuto odpověď uvedlo 26 respondentů. 25 respondentů se domnívá, že se tělocvičné názvosloví nevyužívá, protože se jeví jako komplikované a učitelé ho tudíž nepoužívají. 10 respondentů se domnívá, že pedagogové během praxe zapomněli, jak správně tělocvičné názvosloví užívat. 5 respondentů uvedlo důvod prostřednictvím otevřené otázky. V nichž se tři respondenti shodli, že důvod nepoužívání názvosloví bude kombinace všech uvedených důvodů. Jeden respondent uvedl, že důvodem, proč vyučující názvosloví nevyužívají je, že tělocvičné názvosloví je zastaralé. V poslední řadě jeden z respondentů uvedl jako důvod nepoužívání fakt, že vyučující podceňují význam a důležitost tělocvičného názvosloví. V grafu č. 8 můžeme přehledně vidět rozložení nejčastějších odpovědí.

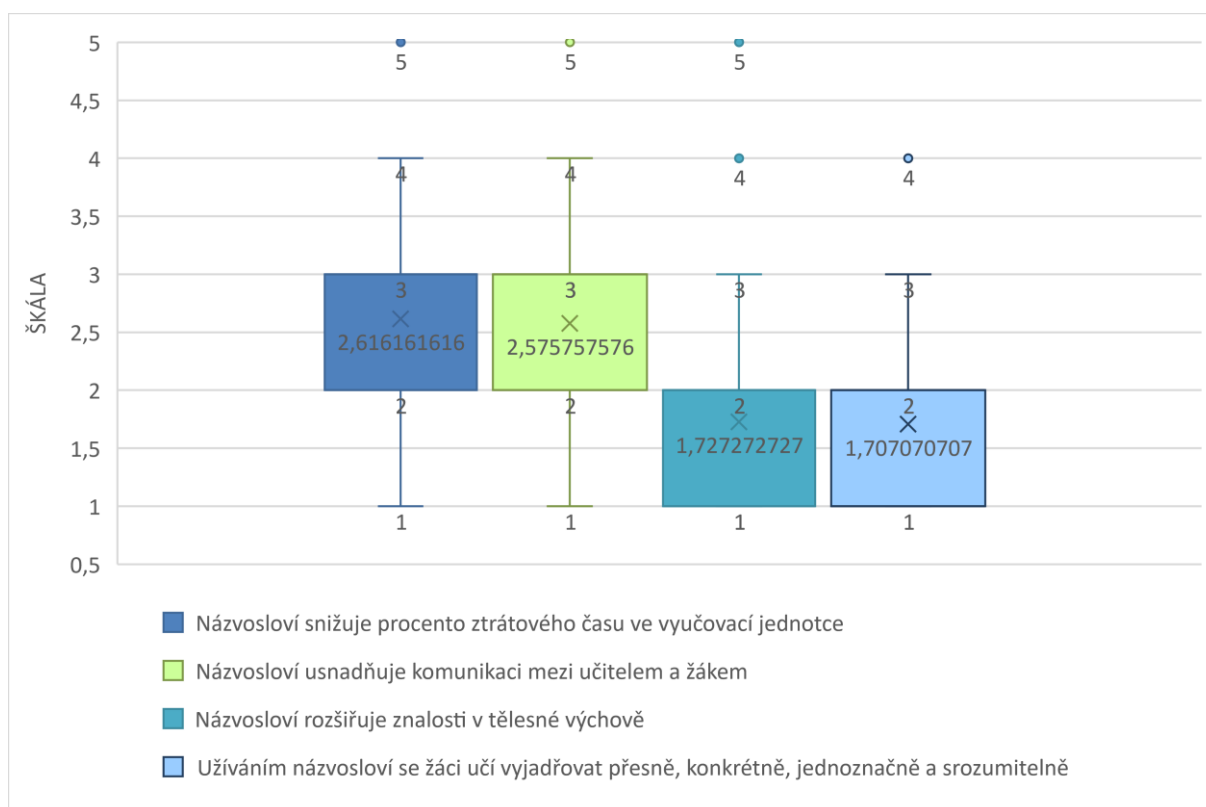

Graf č. 7: Snižování užívání názvosloví v praxi

Graf č. 8: Důvod nepoužívání tělocvičného názvosloví

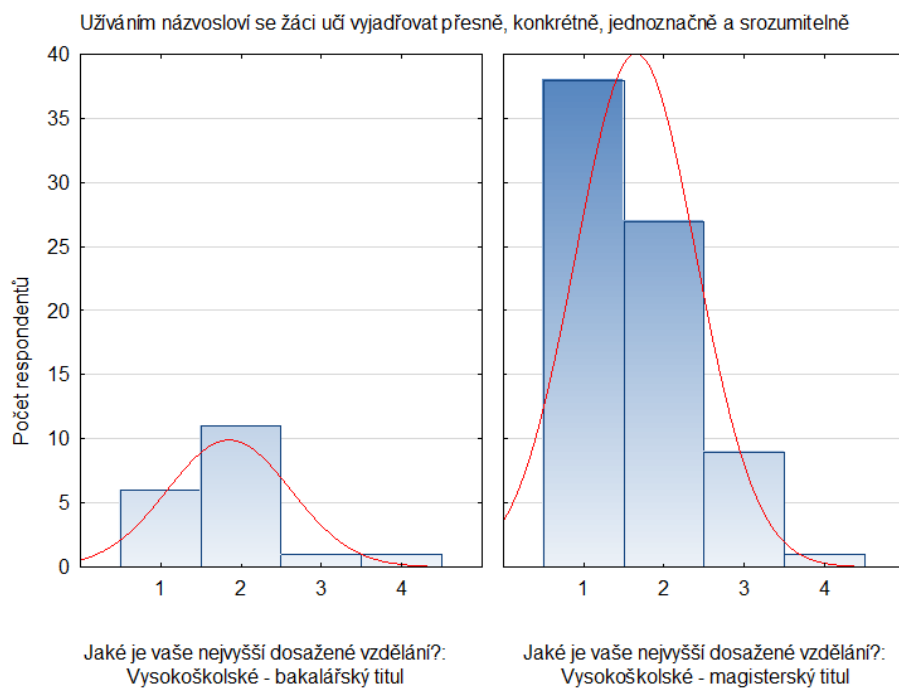
V dotazníkovém šetření jsme se zaměřili na postoj respondentů k využívání tělocvičného názvosloví. Do dotazníku jsme vybrali přínosy užívání tělocvičného názvosloví, které jsou uvedené v knize Tělesná výchova na 1. stupni základních škol: (základní gymnastika) od Miklánkové Ludmily. Respondenti měli na škále od 1 (naprosto souhlasím) do 5 (naprosto nesouhlasím) zhodnotit do jaké míry souhlasí s následujícími výroky. Krabicový graf č. 9 nám zobrazuje výsledky jednotlivých odpovědí a zvýrazňuje aritmetický průměr všech odpovědí v jednotlivých výrociích. V rozdělení odpovědí u výroku názvosloví snižuje procento ztrátového času 51 % respondentů zvolilo možnost na škále 3-5 a 41 % respondentů zvolilo možnost 1 nebo 2 představující hodnotu naprosto souhlasím a souhlasím, tudíž hypotéza č. 4 nebyla potvrzena.

Graf 9 Hodnocení výroků dle škály

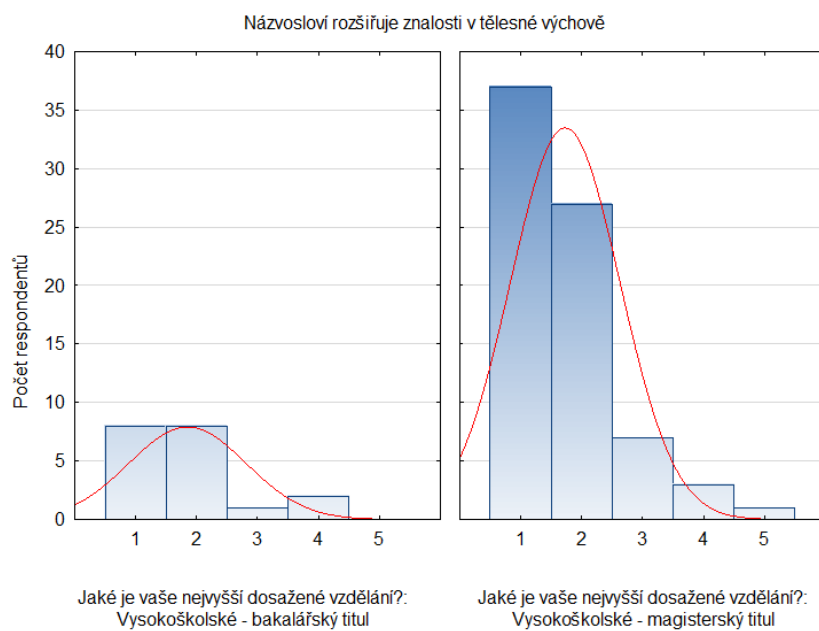
Odpovědi jednotlivých výroků jsme vyhodnotili s porovnáním nejvyššího dosaženého vzdělání bakalářského a magisterského a na základě odpovědí jsme vytvořili jednotlivé histogramy. Histogram grafu 10, který porovnává výrok – Užíváním názvosloví se učí žáci vyjadřovat přesně, konkrétně, jednoznačně a srozumitelně vykazuje, že respondenti s bakalářským vzděláním tomuto výroku udávají v průměru hodnotu 1,8, zatímco respondenti s magisterským vzděláním v průměru uvádí hodnotu 1,6. Porovnání těchto

dvou skupin není statistický významné. U toho výroku nebyla ani jednou použita hodnota na škále vůbec nesouhlasím.

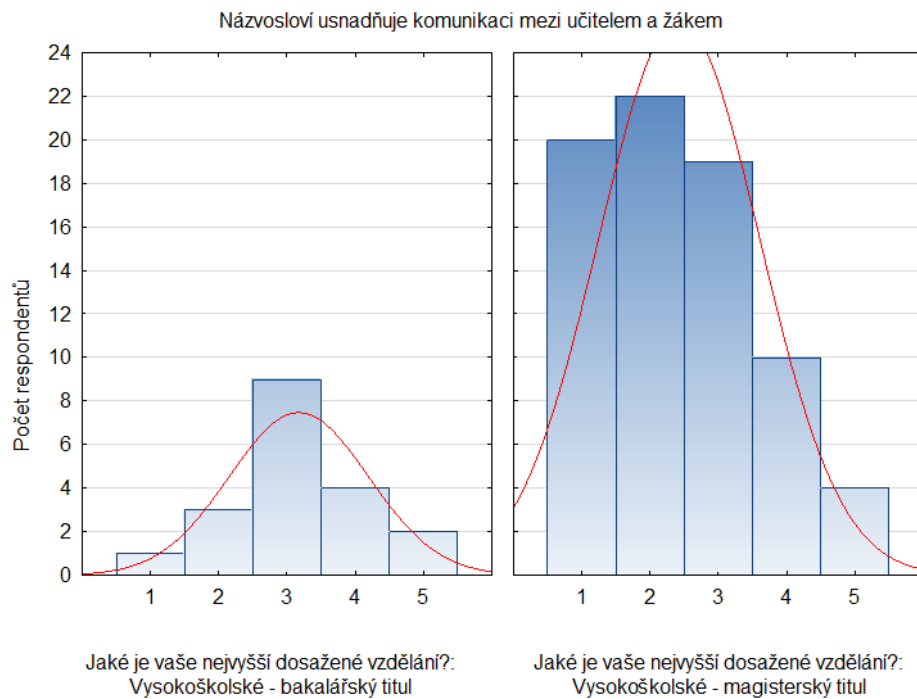
Graf č. 10: Výrok 1 s porovnáním vzdělání

I v porovnání vzdělání s druhým výrokem nebyla nalezena statistická významnost. Pedagogové s bakalářským vzděláním odpovídají v průměru hodnotě na škále 1,8 a pedagogové s magisterským vzděláním 1,72.

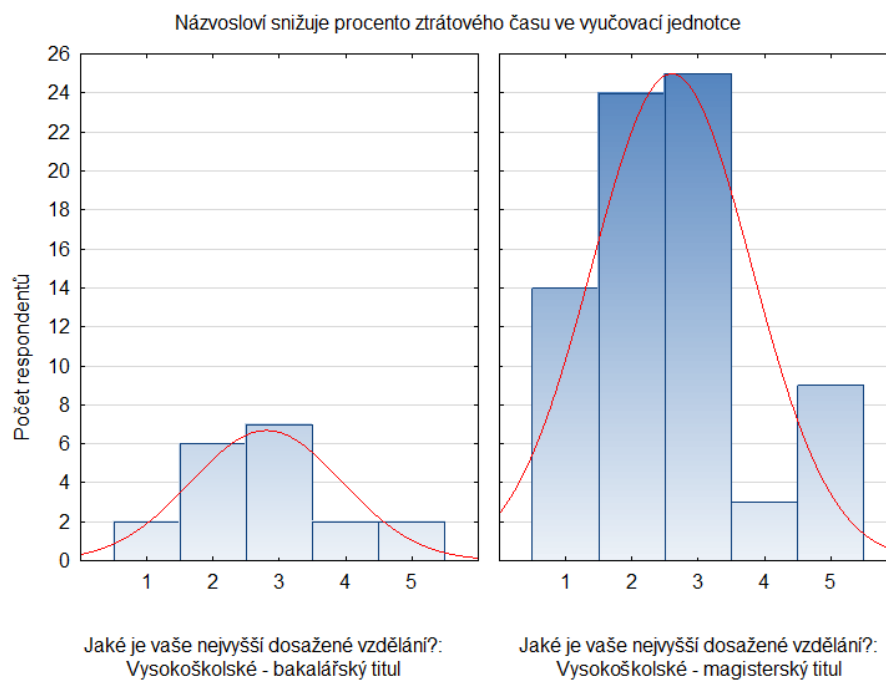
Graf č. 11: Výrok 2 s porovnáním vzdělání

Statistická významnost se potvrdila ve třetím výroku – názvosloví usnadňuje komunikaci mezi učitelem, kterou nám ukazuje graf č. 12. Pedagogové s nejvyšším dosaženým vzděláním bakalářským souhlasí se třetím výrokiem s průměrnou hodnotou na škále 3,15. Naopak pedagogové s magisterským vzděláním souhlasí s výrokiem v průměru s hodnotou 2,41. Dvouvýběrový t-test potvrdil statistickou významnost s p hodnotou 0,013, tedy $p < 0,05$.

Graf č. 12: Výrok 3 s porovnáním vzdělání

Poslední výrok, názvosloví snižuje procento ztrátového času ve vyučovací jednotce, nevykazuje žádnou závislost. Na grafu 13 můžeme vidět porovnání obou skupin, kde kategorie pedagogů s bakalářským vzděláním odpovídá v průměru hodnotě 2,78 a kategorie s magisterským vzděláním 2,58. Všechny grafy ke zmíněným výroky vykazují, že pedagogové s nejvyšším dosaženým vzděláním magisterským s využitím průměrné hodnoty ve všech případech volí nižší číslo na škále, tudíž s výroky souhlasí vždy více než pedagogové s bakalářským titulem. Pedagogové nejméně souhlasí s výrokiem, že využívání tělocvičného názvosloví snižuje procento ztrátového času v tělesné výchově. Důvodem, proč respondenti s bakalářským vzděláním v odpovědích nesouhlasí více než respondenti s magisterským vzděláním, může být skutečnost, že během praxe nezískali dostatek zkušeností, které by je o výroci přesvědčili.

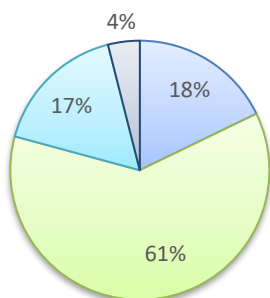

Graf č. 13: Výrok 4 s porovnáním vzdělání

Předmětem zkoumání bylo zjistit, jak vyučující přistupují k tělocvičnému názvosloví, jak komplikované se jim jeví a na konkrétním příkladu zjistit, zda ho užívají. Respondentů jsme se dotazovali, jak komplikované se jim jeví tělocvičné názvosloví v jednotlivých odvětvích, a to v odvětví názvosloví prostných, akrobatických, s náčiním a na náradí. Vyučující měli ohodnotit na škále od 1 jako velmi snadné do 5 představující velmi obtížné, jak je pro ně názvosloví komplikované. K názvosloví cvičení prostných respondenti přisuzovali z 18 % hodnotu velmi snadné a z 61 % hodnotu snadné. 10 % respondentů hodnotí názvosloví cvičení akrobatických jako velmi snadné, 47 % jako snadné. Komplikovanější se respondentům zdá užívání názvosloví na náradí, které již vyžaduje rozsáhlejší znalosti z oboru gymnastiky. Užívání názvosloví na náradí se zdá 5 % výzkumného vzorku jako velmi snadné, 45 % jako snadné a 46 % jako obtížné. Nejvíce obtížné se jeví respondentům užívání názvosloví cvičení s náčiním, které ze své podstaty vychází z názvosloví prostných, ale je dále obohaceno s upřesněnými informacemi, které vychází z jednotlivých typů náčiní. Názvosloví cvičení s náčiním se respondentům jeví z 6 % jako velmi snadné, z 39 % jako snadné, z 49 % jako obtížné a z 6 % jako velmi obtížné. Podrobné rozčlenění odpovědí jednotlivých kategorií lze vidět na grafech č. 14,15,16 a 17.

Názvosloví cvičení prostných

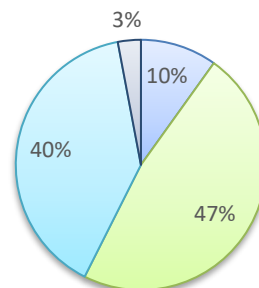
■ velmi snadné ■ snadné ■ obtížné ■ velmi obtížné

Graf č. 14: Názvosloví cvičení prostných

Názvosloví cvičení akrobatických

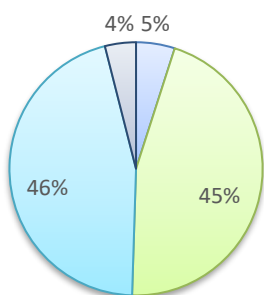
■ velmi snadné ■ snadné ■ obtížné ■ velmi obtížné

Graf č. 15: Názvosloví cvičení akrobatických

Názvosloví cvičení na nářadí

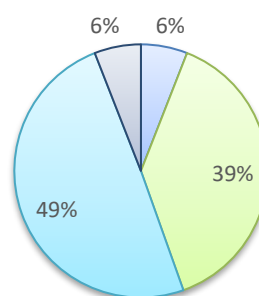
■ velmi snadné ■ snadné ■ obtížné ■ velmi obtížné

Graf č. 16: Názvosloví cvičení na nářadí

Názvosloví cvičení s náčiním

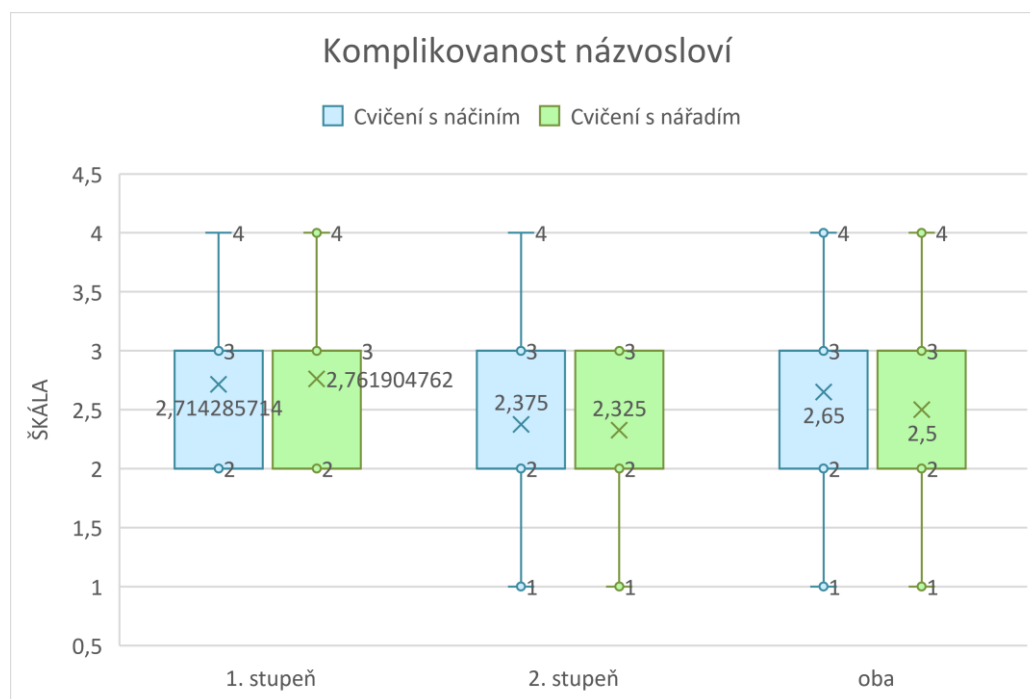
■ velmi snadné ■ snadné ■ obtížné ■ velmi obtížné

Graf č. 17: Názvosloví cvičení s náčiním

Hodnocení komplikovanosti užívání tělocvičného názvosloví jsme porovnali s rozdělením pedagogů dle stupně, na kterém na základní škole učí a nejvyšším dosaženým vzděláním respondentů. Zajímavým výsledkem se ukázalo, že pedagogové, kteří vyučují pouze na 1. stupni základních škol hodnotí komplikovanost užívání názvosloví cvičení na nářadí s průměrnou hodnotou 2,76, která odpovídá, zatímco pedagogové, kteří učí na druhém stupni jsou v průměru na hodnotě 2,32 a pedagogové, kteří učí na obou stupních odpovídají v průměru hodnotě 2,5. Rozsah odpovědí u prvostupňových učitelů je v rozmezí od 2 do 4, na druhou stranu můžeme vidět, že učitelé z druhého stupně volili odpověď ve škálovém rozmezí od 1 do 3, tedy nevybrali ani jednu možnost velmi obtížné. Dále jsme vybrali k porovnání komplikovanost cvičení s náčiním. Z grafu č. 18 je patrné, že pedagogové z prvního stupně volili na škále

v průměru hodnotu 2,71 a žádný respondent nezvolil na škále hodnotu 5. Dále vidíme, že pedagogům, kteří vyučují na druhém stupni odpovídá průměrná hodnota 2,37 a pedagogům, kteří vyučují na obou stupních odpovídá hodnota 2,65. U obou případů je patrné, že pedagogové z prvního stupně hodnotí používání názvosloví jako obtížnější.

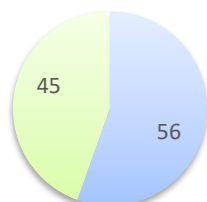
Graf č.18: Hodnocení složitosti tělocvičného názvosloví na náradí a s náčiním

Důležitou částí v dotazníkovém šetření bylo zjištění, jakým způsobem se snaží pedagogové předávat informace a komunikovat se svými žáky. Do výzkumu jsme připojili dva obrázky, na kterých jsou zobrazeny základní cviky, které jsou často využívané v tělesné výchově. Pedagogů jsme se dotazovali, jakým způsobem by daný cvik žákům popsali. Zdůraznili jsme, že naším cílem je zjištění, jak by danou informaci žákům předali a jak ve svých hodinách s žáky komunikují. První obrázek v dotazníkovém šetření zobrazuje sed roznožný, upažit. Druhý obrázek ukazuje sed skřížný skrčmo, ruce v týl, také užívaný značkový název turecký sed, ruce v týl.

Otevřené otázky jsme vyhodnotili do dvou skupin a to, zda pedagogové tělocvičné názvosloví využívají a využívají ho správně nebo do druhé skupiny, tělocvičné názvosloví nevyužívají nebo využívají špatné terminologické označení. Graf č. 19 zobrazuje rozložení odpovědí u obou cviků. U cviku sed roznožný, upažit byl nejčastější problém v užívání tvaru sed rozkročný, který není terminologicky správně užívaný a špatně používaný termín rozpažit. U druhého cviku mnoho učitelů využívá jak tvar sed

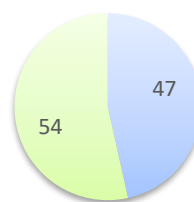
skřížný skrčmo, tak turecký sed a obě varianty jsou dle tělocvičného názvosloví správné. U druhého cviku byla poloha paží od mnoha respondentů popsána jako ruce za hlavu, kterou jsme vyhodnotili dle tělocvičného názvosloví jako nesprávně užívanou.

Sed roznožný upažit

■ Využívají tělocvičné názvosloví
■ Nevyužívají tělocvičné názvosloví

Turecký sed ruce v týl

■ Využívají tělocvičné názvosloví
■ Nevyužívají tělocvičné názvosloví

Graf č. 19: Využívání tělocvičného názvosloví u konkrétních cviků

Rozlišení pedagogů dle stupně, na kterém vyučují s porovnáním používání tělocvičného názvosloví, konkrétně při popisu cviku sed roznožný, zobrazuje data, ze kterých vyplývá, že pedagogové na 1. stupni základních škol z 57,14 % nepoužívají tělocvičné názvosloví nebo ho nepoužívají ve správném tvaru. Pedagogové, kteří učí na obou stupních využívají z 65% tělocvičné názvosloví správně, viz tabulka č. 2.

Vyučujete:	Nepoužívají	Používají	součty
oba	14	26	40
Sloupcov	31,11%	46,43%	
Řádko	35,00%	65,00%	
Celková	13,86%	25,74%	39,60%
2. stupeň	19	21	40
Sloupcov	42,22%	37,50%	
Řádko	47,50%	52,50%	
Celková	18,81%	20,79%	39,60%
1. stupeň	12	9	21
Sloupcov	26,67%	16,07%	
Řádko	57,14%	42,86%	
Celková	11,88%	8,91%	20,79%
Celk.	45	56	101
Celková	44,55%	55,45%	100,00%

Tabulka č. 2: Zhodnocení používání tělocvičného názvosloví s porovnáním stupně, na kterém pedagogové učí

Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání ?	Cvik 2 Používají	Cvik 2 Nepoužívají	Řádk. součty
Vysokoškolské - bakalářský titul	6	14	20
Sloupcov	12,77%	25,93%	
Řádko	30,00%	70,00%	
Celková	5,94%	13,86%	19,80%
Vysokoškolské - magisterský titul	40	36	76
Sloupcov	85,11%	66,67%	
Řádko	52,63%	47,37%	
Celková	39,60%	35,64%	75,25%
Střední s maturitou	0	3	3
Sloupcov	0,00%	5,56%	
Řádko	0,00%	100,00%	
Celková	0,00%	2,97%	2,97%
Vysokoškolské - doktorský titul	1	0	1
Sloupcov	2,13%	0,00%	
Řádko	100,00%	0,00%	
Celková	0,99%	0,00%	0,99%
Vyšší odborné	0	1	1
Sloupcov	0,00%	1,85%	
Řádko	0,00%	100,00%	
Celková	0,00%	0,99%	0,99%
Celk.	47	54	101
Celková	46,53%	53,47%	100,00%

Tabulka č. 3: Zhodnocení používání tělocvičného názvosloví u druhého cviku s porovnáním nejvyššího dosaženého vzdělání

Vyhodnocené odpovědi z popisů druhého cviku jsme porovnali s pedagogy rozčleněných podle nejvyššího dosaženého vzdělání. Jak můžeme vidět v tabulce 3, pedagogové s magisterským vzděláním u námi zvoleného příkladu z 52,63 % používají tělocvičné názvosloví a z 47,37 % nepoužívají nebo nepoužívají správný terminologický název. U respondentů s bakalářským titulem 30 % respondentů při popisu cviku názvosloví používají a 70 % respondentů názvosloví nepoužívají. Konkrétní příklad poukazuje, že u pedagogů s magisterským vzděláním jsou odpovědi, zda tělocvičné názvosloví využívají nebo ne téměř vyrovnané. U pedagogů s bakalářským vzděláním výsledky vykazují spíše nepoužívání tělocvičného názvosloví.

Zásadní otázkou výzkumu je zjištění, do jaké míry vyučující využívají tělocvičné názvosloví. Na základě vlastních zkušeností a svého domnění měli respondenti na škále od 1 (užívám v plném rozsahu) do 5 (vůbec nepoužívám) ohodnotit, jak používají názvosloví v hodinách. Tabulka č. 4 zobrazuje u každé otázky počty odpovědí na jednotlivých škálách a zároveň je uvedena průměrná hodnota. Z tabulky vyplývá, že terminologie postojů a poloh celého těla je pedagogům nejvíce známá a používají ji v největším rozsahu. Nejméně používaná je odborná terminologie pohybů a poloh nohou,

zároveň terminologie s náčiním není pedagogům tolik vlastní. 5 respondentů uvedlo, že vůbec nepoužívají odbornou terminologii s náčiním jak typizovaným, tak

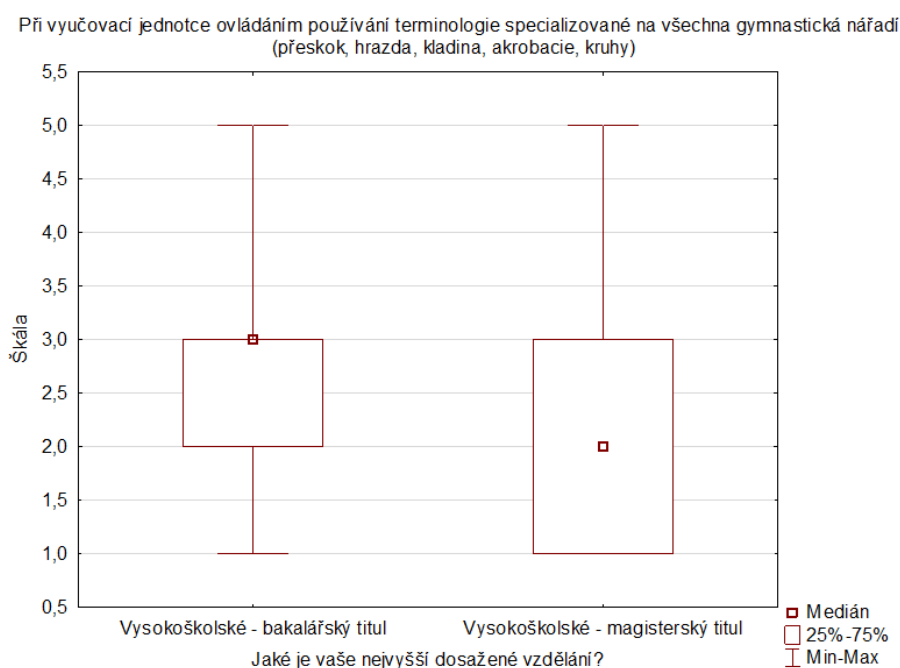
Otázka	1	2	3	4	5	Celkem	Průměrná hodnota
Při vyučovací jednotce používám terminologii postojů a poloh celého těla (stoje, kleky, sedy, lehy, podpory)	47	40	12	2	0	101	1,69
Při vyučovací jednotce používám terminologii pohybů a poloh paží (předpažit, zapažit, vzpažit, upažit, upažit poníž,...)	39	47	15	0	0	101	1,76
Při vyučovací jednotce používám terminologii pohybů a poloh nohou (přednožit - vzhůru, povýš, poníž,, zanožit, unožit, přinožit,...)	12	38	27	16	8	101	2,70
Při vyučovací jednotce ovládním používání terminologie specializované na všechna gymnastická náradí (přeskok, hrazda, kladina, akrobacie, kruhy)	25	34	31	8	3	101	2,30
Při vyučovací jednotce ovládám používání terminologie s náčiním typizovaným i netylizovaným (švihadlo, kuzele, míč, stuha,...)	20	29	25	22	5	101	2,63

Tabulka č. 4: Zhodnocení míry užívání tělocvičného názvosloví

Rozsah používání tělocvičného názvosloví jsme porovnali s respondenty, dle dosaženého nejvyššího vzdělání, a to s bakalářským vzděláním a magisterským vzděláním. V terminologii poloh a postojů jsou hodnoty u obou skupin velmi podobné s rozdílem krajní hodnoty, při které respondenti s magisterským vzděláním zvolili odpovědi na škále od 1 do 3. Při používání tělocvičného názvosloví poloh a pohybů nohou se vyskytují signifikantní rozdíly. Medián z odpovědí pedagogů s magisterským vzděláním odpovídá 2, zatímco medián u pedagogů s bakalářským vzděláním odpovídá hodnotě 4. Také u využívání názvosloví na náradích se vyskytuje rozdílný medián obou skupin. U skupiny s nejvyšším dosaženým vzděláním medián odpovídá hodnotě 3 a skupině s magisterským vzděláním odpovídá medián hodnotě 2, jak můžeme vidět na grafu č. 20. Průměr hodnot v jednotlivých otázkách od respondentů s bakalářským vzděláním je vždy vyšší než průměr od pedagogů s magisterským vzděláním viz tabulka 5. Jelikož hodnoty na škále představují míru užívání tělocvičného názvosloví, můžeme říci, že pedagogové užívají tělocvičné názvosloví ve všech kategoriích ve větším rozsahu.

Otázka	Bakalářské	Magisterské
Při vyučovací jednotce používám terminologii postojů a poloh celého těla (stoje, kleky, sedy, lehy, podpory)	1,95	1,61
Při vyučovací jednotce používám terminologii pohybů a poloh paží (předpažit, zapažit, vzpažit, upažit, upažit poníž,...)	2,05	1,67
Při vyučovací jednotce používám terminologii pohybů a poloh nohou (přednožit - vzhůru, povýš, poníž,, zanožit, unožit, přinožit,...)	3,4	2,5
Při vyučovací jednotce ovládním používání terminologie specializované na všechna gymnastická nářadí (přeskok, hrazda, kladina, akrobacie, kruhy)	2,7	2,17
Při vyučovací jednotce ovládám používání terminologie s náčiním typizovaným i netypizovaným (švihadlo, kužele, míč, stuha,...)	2,85	2,59

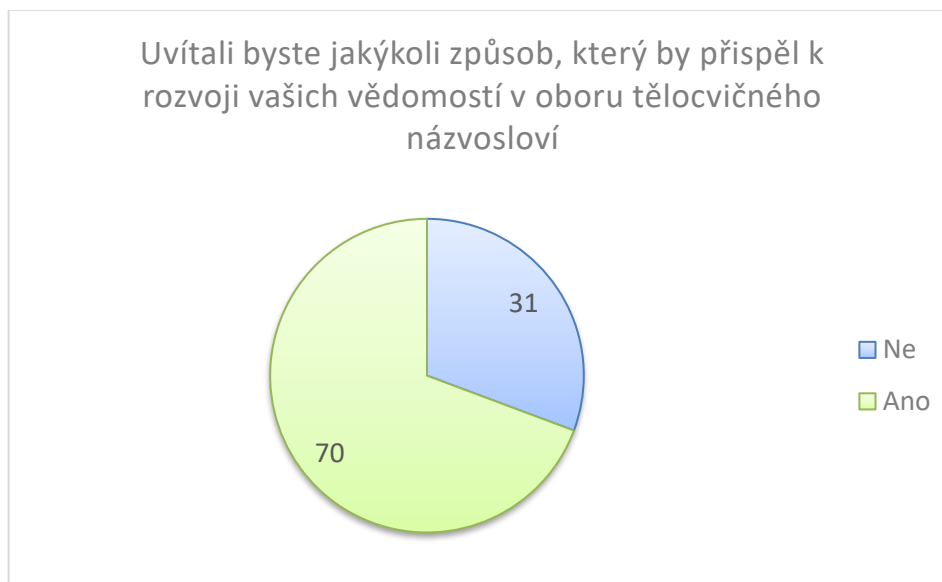
Tabulka č. 5: Průměr hodnot ze škály u míry rozsahu tělocvičného názvosloví v praxi

Graf č. 20: Porovnání respondentů dle dosaženého vzdělání s otázkou zaměřenou na užívání terminologie na všech gymnastických nářadích

Poslední část dotazníkového šetření zkoumala současnou situaci ohledně dostupnosti novodobých materiálů zabývajících se tělocvičným názvoslovím. Respondentů jsme se dotazovali, zda se domnívají, jestli existuje dostatek novodobých materiálů. 38 %

respondentů se domnívá, že existuje dostatek materiálů a 61,4 % učitelů si myslí, že není dostatek materiálů. Podstatnou otázkou ve výzkumu je, zda učitelé mají zájem o vytvoření jakéhokoliv materiálů, který by přispěl k rozvoji vědomostí v oboru tělocvičného názvosloví. Následující graf 21 zobrazuje rozdělení respondentů v rámci dotazované otázky.

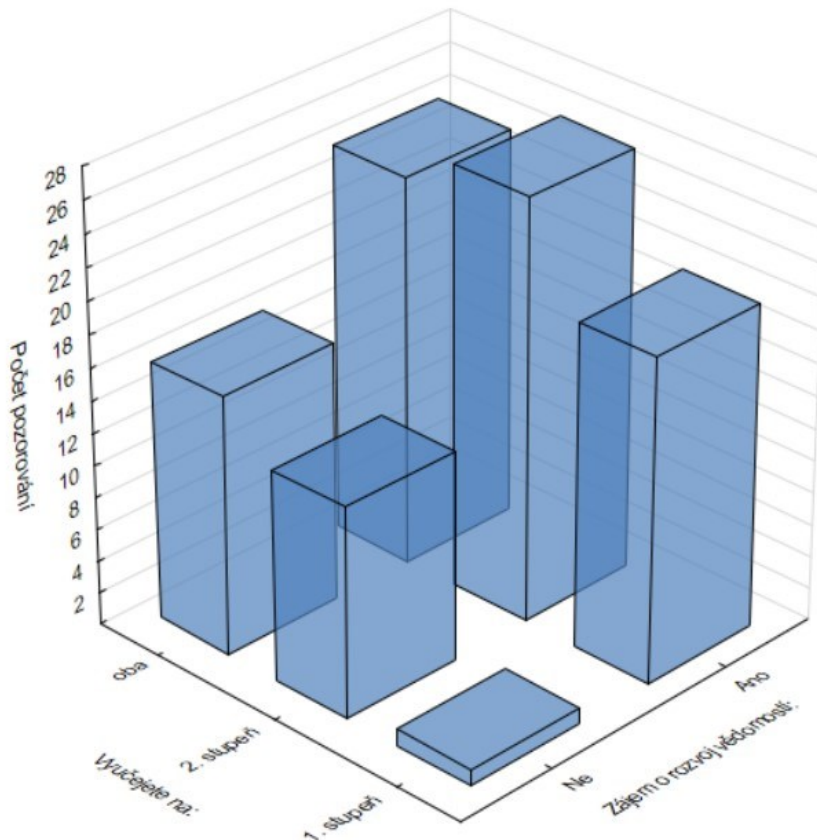

Graf č. 21: Rozšíření vědomostí v probádaném oboru

Statistická významnost se ukázala při porovnání učitelů dle stupně, na kterém učí, s otázkou, zda by uvítali možnost rozvoje vědomostí v tělocvičném názvosloví. 95,24 % pedagogů, kteří vyučují na prvním stupni základních škol by uvítali jakýkoliv způsob, který by přispěl k rozvoji jejich vědomostí. Respondenti vyučující na prvním i druhém stupni odpovídali z 60 %, že mají zájem o rozvoj vědomostí v probádané oblasti a z 40 %, že zájem nemají. Pedagogové, kteří vyučují pouze na druhém stupni uvedli z 66,67 %, že by uvítali způsob, který by pomohl k rozvoji vědomostí a z 33,33, že zájem nemají. Statistická významnost, která poukazuje na zvýšení zájmu o rozvoj vědomostí především u pedagogů, kteří vyučují na prvním stupni je dokázána pomocí Pearsonova chí-kvadrátu jehož hodnota odpovídá 8,48 a p hodnota 0,0144. Hodnota Cramerovo V odpovídá 0,291 a popisuje tím, slabou závislost. Pomocí 3D histogramu, graf č. 22, jsme zobrazili rozdělení pedagogů dle stupně vzdělávání s porovnáním odpovědí, zda mají či nemají zájem o rozvoj vědomostí v oboru tělocvičného názvosloví. Větší zájem o vytvoření nových metodických materiálů z řady prvostupňových pedagogů může být z důvodů

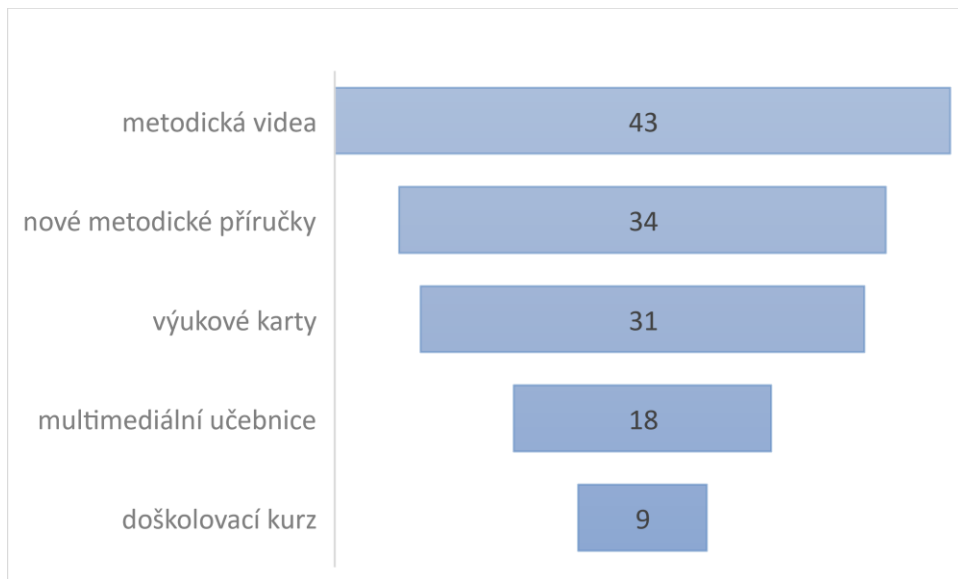
jejich všeobecného vzdělání, které neumožnilo dostatek praxe z tělocvičného názvosloví, a proto ho ani ve svých hodinách tolik nevyužívají.

Závislost rozvoje vědomostí v probádané v oblasti se stupněm vzdělávání

Graf č. 22: Rozdělení respondentů dle stupně, na kterém vyučují s porovnáním otázky, zda by uvítali jakýkoliv způsob, který by přispěl k rozvoji vědomostí v tělocvičném názvosloví

Závěrečná otázka byla věnována respondentům, kteří uvedli, že by měli zájem o rozvoj vědomostí v probádané oblasti. Respondentů jsme se dotazovali, jaký by uvítali způsob, který by právě přispěl k rozvoji vědomostí v tělocvičném názvosloví. Respondenti mohli vybrat více možností a zároveň mohli pomocí otevřené otázky napsat jiné nápady. Graf č. 23 ukazuje, že největší zájem by byl pro vytvoření metodických videí a pro vytvoření nové metodické příručky. Nejmenší zájem projevíli respondenti o doškolovací kurz. Pomocí otevřené otázky jsme zjistili, že by respondenti uvítali mobilní aplikaci nebo vytvoření webových stránek, které by obsahovaly metodická videa, výukové karty nebo nápady, jak tělocvičné názvosloví vyučovat.

Graf č. 23: Konkrétní možnosti rozvoje vědomostí v oblasti tělocvičného názvosloví

12 Diskuze

12.1 Ověření hypotéz

H1) Předpokládáme, že všichni oslovení respondenti využívají během výuky tělesné výchovy alespoň základní názvosloví poloh a pohybů.

Hypotéza č.1 byla potvrzena. Odbornou terminologii poloh a postojů využívají všichni vyučující, alespoň v minimální míře. Zároveň z výzkumu vyplývá, že tělocvičné názvosloví poloh a pohybů je nejvíce využívané a respondentům se jeví jako nejméně komplikované.

H2) Předpokládáme, že tělocvičné názvosloví není užíváno v plném rozsahu.

Hypotéza č. 2 byla také potvrzena. Výsledky dotazníkového šetření vykazují, že 7,9 % učitelů vůbec nepoužívá tělocvičné názvosloví pohybů a poloh nohou a 5 % respondentů nevyužívá tělocvičné názvosloví s náčiním.

H3) Předpokládáme, že respondenti s vyšším dosaženým vzděláním užívají tělocvičné názvosloví ve větším rozsahu a správně.

Tato hypotéza byla potvrzena. V některých otázkách se stalo právě nejvyšší dosažené vzdělání rozhodujícím a rozlišujícím faktorem. Při porovnání výsledků popisovaného obrázku se ukázalo, že právě respondenti s bakalářským vzděláním ze 70 % tělocvičné názvosloví nevyužívají. Tato hypotéza se potvrdila i při porovnání míry užívání tělocvičného názvosloví, kdy respondenti s magisterským vzděláním využívají názvosloví ve všech kategoriích ve větším rozsahu.

H4) Předpokládáme, že více než 75 % respondentů bude souhlasit s tvrzením, že tělocvičné názvosloví snižuje procento ztrátového času v tělesné výchově.

Hypotéze č. 4 se nepotvrdila. V rozdělení odpovědí u výroku názvosloví snižuje procento ztrátového času 51 % respondentů zvolilo možnost na škále 3-5 a 41 % respondentů zvolilo možnost 1 nebo 2 představující hodnotu naprosto souhlasím a souhlasím, tudíž hypotéza č. 4 nebyla potvrzena.

Tělocvičné názvosloví je definované jako souhrn odborných termínů používaných ve vědě a v praktických činnostech. O důležitosti gymnastické terminologie svědčí jeho dlouholetá historie, která sahá až do 17. století, kdy spolu se vznikem prvních tělovýchovných škol vznikly i první tělocvičné názvy. Tělocvičné názvosloví je součástí komunikačních prostředků využívané jak ve soutěžním odvětví, tak ve školních vzdělávacích systémech, a aby splňovalo svůj účel je nezbytné ho používat přesně. (Hidi, I. L., & Dina, L. A., 2019).

Zdokonalení hodin tělesné výchovy, ať už jsou zaměřené na gymnastiku nebo na jiné aktivity, vyžaduje několik klíčových prvků. Jedním z nich je znalost tělocvičného názvosloví, které umožňuje učitelům a studentům efektivně komunikovat o specifických pohybech, pozicích a technikách a rozvíjí slovní zásobu žáků. Zpětná vazba hraje také klíčovou roli, protože umožňuje studentům pochopit, co dělají správně a co je třeba vylepšit. Kvalita výuky tělesné výchovy se zlepšuje tehdy, když učitel i student pohybu rozumí. (Hopper, Grey, Maude, 2015) Z prováděného výzkumu vyplývá, že 85 % respondentů souhlasí s tím, že by znalost odborné terminologie měla být součástí výuky tělesné výchovy.

Používání tělocvičného názvosloví přispívá k rozvoji žáků v komunikaci, a to především tak, že se učí vyjadřovat pokyny jasně, stručně a fakticky. (Miklánková, 2005) Ze získaných dat vyplývá, že respondenti na škále od 1 do 5, kdy 1 znamená naprosto souhlasím a 5 naprosto nesouhlasím s průměrnou hodnotou 1,70 souhlasí s tím, že díky užívání tělocvičného názvosloví se žáci nejen učí vyjadřovat přesně, ale také jednoznačně a srozumitelně.

V rámci mého výzkumu bylo zjištěno, že 72,3 % respondentů z výzkumného vzorku uvádí pokles využívání tělocvičného názvosloví v praxi. Tento trend je podle nich způsoben především tím, že vyučující neshledávají tělocvičné názvosloví jako klíčový prvek výuky. Kromě toho, někteří respondenti uvedli, že tělocvičné názvosloví je často vnímáno jako komplikované, což může být dalším faktorem omezující jeho používání. Předmětem zkoumání tedy bylo zjistit, jak obtížné se respondentům jeví tělocvičné

názvosloví. Respondenti hodnotili složitost názvosloví v různých kategoriích na škále od 1 (velmi snadné) do 4 (velmi obtížné). Zjistilo se, že názvosloví prostných cvičení a akrobatických cvičení je pro většinu respondentů spíše snadné. Naopak, názvosloví cvičení na náradí a s náčiním se jeví jako obtížnější. Pro některé pedagogy se může zdát, že odborná terminologie je složitá a obtížně srozumitelná. Avšak skutečnost je odlišná, české tělocvičné názvosloví je považováno za jedno z nejjednodušších na světě. K pochopení jeho systematiky je klíčové správné používání předpon a přípon a dodržování určitých pravidel (Appelt, Horáková a Novotný, 1989)

Hledání jistých závislostí ve výzkumu přineslo zjištění, že pedagogové, kteří učí pouze na prvním stupni shledávají používání tělocvičného názvosloví jako obtížnější. Zároveň při hodnocení užívání tělocvičného názvosloví u konkrétního příkladu (sed roznožný, upažit) vyšlo, že většina pedagogů, kteří vyučují pouze na prvním stupni nevyužívají v praxi tělocvičné názvosloví správně nebo ve správném tvaru. Výzkum také naznačil, že neexistuje dostatek novodobých materiálů, které by se zabývaly tělocvičným názvoslovím. Závislost se ukázala v případě rozložení zájmu o rozšíření vědomostí v probádané problematice, kdy právě pedagogové z prvního stupně poukázali celkem jednoznačně na to, že by téměř všichni měli zájem o další vzdělávání v této oblasti.

12.2 Doporučení pro praxi

V rámci své diplomové práce jsem provedla rozsáhlou literární rešerši a výzkum, které odhalily nedostatek moderních materiálů zaměřených na tělocvičné názvosloví. Tento nedostatek je zvláště patrný, když uvážíme, že existuje jen omezené množství zdrojů, které se konkrétně zabývají možnostmi vyučování tělocvičného názvosloví v rámci tělesné výchovy. Tato situace jasně poukazuje na potřebu vypracování nových metodických podkladů a zdrojů, které by mohly podpořit jak učitele, tak studenty v tomto důležitém oboru. Výsledky mé diplomové práce naznačují, že je zde prostor pro inovace a rozvoj v oblasti tělocvičného názvosloví. Dle mého názoru by jedním z nejefektivnějších řešení mohlo být vytvoření webové platformy, která by poskytovala komplexní zdroje pro výuku a učení tělocvičného názvosloví. Tato platforma by mohla obsahovat instruktážní videa, nápady, jak názvosloví vyučovat, možnost stahování výukových karet a dalších materiálů. Takový zdroj by mohl poskytnout učitelům a studentům přístup k aktuálním a relevantním informacím a nástrojům, které by jim pomohly lépe pochopit a využívat tělocvičné názvosloví v praxi.

13. Závěr

Vytvoření diplomové práce mi přineslo rozsáhlý pohled na problematiku tělocvičného názvosloví. Komunikace je jednou z profesních dovedností učitelů a jejím prostřednictvím je uskutečněna výuka. Tělocvičné názvosloví zařazujeme do komunikace a jeho užívání přináší mnoho pozitivních účinků

Tato práce se zabývala tělocvičným názvoslovím. V teoretické části práce je představena historie zmíněného názvosloví, jeho systematika a význam v praxi. Dále byla zmíněna charakteristika vybraných školských dokumentů a kapitola věnována pedagogické komunikaci. Praktická část práce přinesla poznatky z oblasti tělocvičného názvosloví a jeho využívání v praxi.

Cílem práce bylo pomocí dotazníkového šetření zjistit u učitelů vyučujících tělesnou výchovu na základní škole současnou situaci v oboru tělocvičného názvosloví, zjistit jejich postoje k užívání názvosloví a posoudit, zda si aktuální situace žádá o vytvoření nových materiálů zabývajících se touto problematikou.

Ke sběru dat bylo použito dotazníkové šetření, tvořené 24 otázkami rozdělenými do čtyř kategorií. K vyhodnocení dat byl použit Microsoft Excel a pro hledání závislostí byl použit program Statistica 12. Z celkových čtyř stanovených hypotéz byly tři (H1, H2, H3) potvrzené a jedna hypotéza H4 byla zamítnuta.

Díky svému rozsáhlému výzkumu a analýze může tato práce poskytnout užitečný základ pro další vývoj v oblasti tělocvičného názvosloví. Může sloužit jako inspirace pro vytváření nových výukových nástrojů a strategií, které by mohly pomoci zlepšit výuku a pochopení tělocvičného názvosloví. Navíc, vzhledem k tomu, že tato práce identifikuje některé z hlavních výzev a překážek spojených s výukou tělocvičného názvosloví, může být také užitečná pro ty, kdo se snaží najít řešení těchto problémů a vylepšit stávající praxi v této oblasti.

Tato diplomová práce byla vytvořena ve spolupráci s Katedrou gymnastiky a úpolových sportů Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Práce je součástí širšího projektu nazvaného "Tělocvičné názvosloví", který je realizován pod záštitou sekce gymnastiky.

14 Citace

APPELT, K., HORÁKOVÁ, D., NOVOTNÝ, L. *Názvosloví pro cvičitele*. Praha: Olympia, 1989.

APPELT, K., LIBRA, M. *Gymnastické názvosloví I., Názvosloví cvičení prostrných*. SPN Praha, 1985.

APPELT, K., LIBRA, M., STEJSKALOVÁ, I. *Základy názvosloví tělesných cvičení*. Praha: Palestra, 2004, 129 s.

BOBYREVA, N. *Eponymous Units in the English Sublanguage of Sport: Form, Meaning and Functioning*. Journal of Sustainable Development. [online]. 2015, [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/93e6/0a60ffc11a194845ec1eb28745f4d6f55819.pdf>

CAPEL, S. *Learning to Teach Physical Education in the Secondary School*. Second edition. RoutledgeFalmer, 2004. ISBN 0-415-33636-8

ČECHOVSKÁ, I., PESLOVÁ, E. Nebojte se v plavání využít sculling. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 73 (6), 24-29. [online]. 2007, [cit. 2023-06-11]. Dostupné z: https://ftvs.cuni.cz/FTVS-898-version1-12_nebojte_se_v_plavani_vyuziv.pdf

ČESKÝ ÚSTŘEDNÍ VÝBOR ČSTV. *Metodický dopis, Názvosloví sportovní gymnastiky*. Praha: Metodické oddělení ČÚV ČSTV, 1987.

ČERNÁ, L. *Didaktika tělesné výchovy*. Studijní opora studia pro kombinovanou formu výuky. [online]. 2014. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: https://www.pf.ujep.cz/wp-content/uploads/2018/09/Didaktika-TV-1.st_.pdf

DVOŘÁKOVÁ, H., ENGELTHALEROVÁ, Z. 2017. *Tělesná výchova na 1. stupni základní školy*. Praha: Karolinum, 2017. 978-80-246-3308-4.

FIALOVÁ, D. *Moderní gymnastické formy pro školní tělesnou výchovu*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-291-1.

FIALOVÁ, L. *Aktuální témata didaktiky: školní tělesná výchova*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2010, 151 s. ISBN 978-80-246-1854-8.

FOJTÍK, I. *Úpoly ve školní tělesné výchově I*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 1984. 142 s. MŠ – MK 21 514/79.

FRÖMEL, K. *Vyučovací jednotka tělesné výchovy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1986.

GAVORA, P. *Učitel a žáci v komunikaci*. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-7315-104-9.

Gymnastics 101: Glossary [online]. 2020, poslední revize 8.10.2021 [cit. 2023-06-30]. Dostupné z: <https://www.nbcolympics.com/news/gymnastics-101-glossary>

HÁJKOVÁ, J., VEJRAŽKOVÁ, D. *Základní gymnastika*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2002. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0425-6.

HIDI, I. L., & DINA, L. A., *Video Exam: Good Or Bad In Correct Use Of Gymnastics-Specific Terminology?* [online]. 2019, [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/331153906_Video_Exam_Good_Or_Bad_In_Correct_Use_Of_Gymnastics-Specific_Terminology

HOPPER, B., GREY, J., MAUDE, P. *Teaching Physical Education in the Primary School*. Routledge, 2000. ISBN 9780415230285

HORKEL, V. *Teorie a aplikace tvorby školních vzdělávacích programů v tělesné výchově*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2012. ISBN 978-80-7414-513-1.

HRABINEC, J. *Tělesná výchova na 2. stupni základní školy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3625-2.

CHOVAN, J. *Názvoslovie telesných cvičení a ich triedenie*. Bratislava: SPN, 1972.

JANSA, P. *Pedagogika sportu*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2018. ISBN 9788024639864.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Gymnastika*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2009. 114 s. ISBN 978-80-246-1733-6.

MAREŠ, J., KŘIVOHLAVÝ, J. *Komunikace ve škole*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. ISBN 80-210-1070-3.

MIKLÁNKOVÁ, L. *Tělesná výchova na 1. stupni základních škol: (základní gymnastika)*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1028-1.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha [online]. Praha: Tauris, 2001 [cit. 2023-06-28]. ISBN 80-211-0372-8. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelani-v-cr>

NELEŠOVSKÁ, A. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi*. Praha: Grada, 2005. 171 s. ISBN 80-247-0738-1

NOVOTNÁ, V. & KOLEKTIV. *Programy gymnastiky a tance*. Praha: Karolinum, 2020, 169 s. ISBN 978-80-246-4599-5.

POLAK, E. *The use of international terminology in the context of diverse gymnastic sports*. Studies in Physical Culture and Tourism. [online]. 2020, [cit. 2023-04-29]. Dostupné z:

- https://www.researchgate.net/publication/299134986_The_use_of_international_terminology_in_the_context_of_diverse_gymnastic_sports
- PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. 4. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-503-5.
- READHEAD, L. *Gymnastics: Skills – Techniques – Training*. The Crowood Press, 2011. ISBN 9781847972477.
- ROUBAL, B. *Grafický záznam pohybu v tělovýchovné praxi*. Praha. UŠ ČOS, 1992
- RYCHTECKÝ, A., FIALOVÁ, L. *Didaktika školní tělesné výchovy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2004. ISBN 80-7184-659-7
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: Grada Publishing a.s., 2007. 328 s. ISBN 978-80-247-1821-7.
- SKOPOVÁ, M., ZÍTKO, M. a kol. *Základní gymnastika*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2194-4.
- SKOPOVÁ, M., ZÍTKO, M. *Základní gymnastika*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2008. 180 s. ISBN 978-80-246-1478-6.
- ŠEĐOVÁ, K., ŠALAMOUNOVÁ, Z., ŠVARŤÍČEK, R., SEDLÁČEK, M., MAJCÍK, M., NAVRÁTILOVÁ, J. *Výuková komunikace*. Brno: Masarykova univerzita, 2019. ISBN 978-80-210-9529-8.
- ŠAFRÁNKOVÁ, D. *Pedagogika*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 9788024755113.
- ŠTERC, J. *Názvosloví základní a rekreační tělesné výchovy*. Praha: Olympia, 1979.
- VALÍŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1734-0.
- WINTER, C. *Curriculum policy reform in an era of technical accountability: 'fixing' curriculum, teachers and students in English schools*. Journal of Curriculum Studies. [online]. 2017, [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/303763060_Curriculum_policy_reform_in_an_era_of_technical_accountability_'fixing'_curriculum_teachers_and_students_in_English_schools

15 Seznam obrázků, grafů a tabulek

Teoretická část

Obrázek č. 1: Hůlkové znázornění figury

Obrázek č. 2: Nejpoužívanější značky

Obrázek č. 3: Příklad křížovky s využitím tělocvičného názvosloví

Obrázek č. 4: Školní vzdělávací program

Tabulka č. 1: Dělení gymnastiky

Tabulka č. 2: Vzdělávací oblasti

Schéma č. 1: Rozdělení tělocvičného názvosloví

Praktická část

Graf č. 1: Rozdělení respondentů dle věku a pohlaví

Graf č. 2: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Graf č. 3: Stupeň, na kterém učitelé vyučují tělesnou výchovu

Graf č. 4: Znalost tělocvičného názvosloví

Graf č. 5: Využívání tělocvičného názvosloví v praxi

Graf č. 6: Důvod nepoužívání tělocvičného názvosloví v praxi

Graf č. 7: Snížení užívání názvosloví v praxi

Graf č. 8: Důvod nepoužívání tělocvičného názvosloví

Graf č. 9: Hodnocení výroků dle škály

Graf č. 10: Výrok 1 s porovnáním vzdělání

Graf č. 11: Výrok 2 s porovnáním vzdělání

Graf č. 12: Výrok 3 s porovnáním vzdělání

Graf č. 13: Výrok 4 s porovnáním vzdělání

Graf č. 14: Názvosloví cvičení prostrných

Graf č. 15: Názvosloví cvičení akrobatických

Graf č. 16: Názvosloví cvičení na nářadí

Graf č. 17: Názvosloví cvičení s náčiním

Graf č. 18: Hodnocení složitosti tělocvičného názvosloví na nářadí a s náčiním

Graf č. 19: Využívání tělocvičného názvosloví u konkrétních cviků

Graf č. 20: Porovnání respondentů dle dosaženého vzdělání s otázkou zaměřenou na užívání terminologie na všech gymnastických nářadích

Graf č. 21: Rozšíření vědomostí v probádaném oboru

Graf č. 22: Rozdělení respondentů dle stupně, na kterém vyučují s porovnáním otázky, zda by uvítali jakýkoliv způsob, který by přispěl k rozvoji vědomostí v tělocvičném názvosloví

Graf č. 23: Konkrétní možnosti rozvoje vědomostí v oblasti tělocvičného názvosloví

Mapa č.1: Zastoupení respondentů dle krajů

Mapa č. 2: Zastoupení respondentů dle okresů

Tabulka č. 1: Rozdělení odpovědí respondentů dle užívání názvosloví s porovnáním nejvyššího dosaženého vzdělání

Tabulka č. 2: Zhodnocení používání tělocvičného názvosloví s porovnáním stupně, na kterém pedagogové učí

Tabulka č. 3: Zhodnocení používání tělocvičného názvosloví u druhého cviku s porovnáním nejvyššího dosaženého vzdělání

Tabulka č. 4: Zhodnocení míry užívání tělocvičného názvosloví

Tabulka č. 5: Průměr hodnot ze škály u míry rozsahu tělocvičného názvosloví v praxi

16 Seznam příloh

Příloha č. 1: Žádost o vyjádření Etické komise FTVS UK

Příloha č. 2: Informovaný souhlas

Příloha č. 3: Dotazníkové šetření

17 Přílohy

Příloha č. 1: Žádost o vyjádření Etické komise FTVS UK

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Žádost o vyjádření Etické komise UK FTVS

k projektu výzkumné, kvalifikační či seminární práce zahrnující lidské účastníky

Název projektu: Pilotní průzkum a dotazníkové šetření v oblasti uplatnění tělocvičného názvosloví v praxi na základních školách

Forma projektu: výzkumná práce – diplomová práce

Období realizace: březen 2023 – duben 2023

Výzkum bude realizován v souladu s platnými epidemiologickými opatřeními Ministerstva zdravotnictví ČR.

Předkladatel: Bc. Adéla Mejzrová, UK FTVS

Hlavní řešitel: Bc. Adéla Mejzrová, UK FTVS

Místo výzkumu (pracoviště): online dotazník - vybrané základní školy v České Republice

Vedoucí práce (v případě studentské práce): PhDr. Alena Kozáková, Ph.D., UK FTVS, Katedra gymnastiky a úpolových sportů

Popis projektu: Cílem práce je provést pilotní průzkum a dotazníkové šetření v oblasti uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách. Hlavní metodou pro získání sběru dat je nestandardizovaný dotazník, který bude rozeslán pedagogickým pracovníkům na základních školách. Dotazníky budou vyplňovány přes webovou aplikaci a přístup k nim bude pedagogickým pracovníkům zaslán přes e-mail. Dotazník nebude obsahovat otázky na osobní údaje. Obsah dotazníku je vytvořen ve spolupráci s Katedrou gymnastiky a úpolových sportů. Cílem šetření je posoudit a zhodnotit současnou situaci v oblasti používání tělocvičného názvosloví v prostředí základních škol a zjistit, zda je názvosloví v praxi používáno a v jakém rozsahu, zda jsou edukační materiály k jeho osvojení dostatečné a jaké limity má v tělovýchovné praxi ve zkoumané oblasti. Otázky nebudou zjišťovat žádná citlivá data.

Charakteristika účastníků výzkumu: Předpokládaný počet účastníků dotazníkového šetření je alespoň 100 pedagogů ze základních škol z celé České republiky ve věkovém rozhraní 25 – 80 let. Účastníkem dotazníku se může stát jakýkoliv pedagog, který vyučuje na základní škole tělesnou výchovu. Výzkumu se nezúčastní osoby s akutním zejména infekční. Osloveni budou skrze Pozvání k účasti ředitelům základních škol (viz příložený návrh e-mailu).

Zajištění bezpečnosti: Jedná se o neinvazivní metodu dotazníkového šetření. Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než běžná rizika v rámci tohoto typu výzkumu.

Etické aspekty výzkumu: Dotazníkového šetření se nezúčastní osoby z vulnerabilních skupin.

Potenciální střet zájmů: Výsledek dotazníkového šetření nevede k žádnému osobnímu prospěchu, tudíž integrita ani důvěryhodnost nebude ohrožena. Projekt je součástí výzkumné činnosti kolektivu Katedry gymnastiky a úpolových sportů, a proto budou na základě výsledků dotazníkového šetření navržena a dále realizována řešení adekvátně reagující na požadavky současné výuky tělesné výchovy na základních školách. Výzkum není prováděn pro žádnou instituci či organizaci. Nejsem v pracovním právním (ani rodinném) vztahu k žádnému účastníkovi výzkumu. Neexistuje žádná skutečnost, která by mohla ovlivnit objektivitu výzkumu. Nemám soukromý zájem na výsledku výzkumu a ani výzkum nevede k osobnímu prospěchu. Vedoucí práce bude dohlížet nad korektností a nestranností posuzování výsledků výzkumu mou osobou. Neexistuje žádná skutečnost, která by mohla ohrozit integritu a důvěryhodnost výzkumu.

Ochrana osobních dat: Data budou shromažďována a zpracovávána v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Budou získávány následující osobní údaje – věk, email, příjmení, pohlaví, vystudovaná vysoká škola a délka praxe, další odpovědi na otázky - které budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači v uzamčeném prostoru, přístup k nim bude mít hlavní řešitel Adéla Mejzrová. Názvy škol nebudou získávány.

Uvědomuji si, že text je anonymizován, neobsahuje-li jakékoli informace, které jednotlivě či ve svém souhrnu mohou vést k identifikaci konkrétní osoby - budu dbát na to, aby jednotlivé osoby nebyly rozpoznatelné v textu práce. Osobní data, která by vedla k identifikaci účastníků výzkumu, budou bezprostředně do 1 dne po testování anonymizována.

Získaná data budou zpracovávána, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě v diplomové práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Požizování fotografií/videí/audio nahrávek účastníků: Během výzkumu nebudou požizovány žádné fotografie, audionahrávky ani videozáznamy.

Text informovaného souhlasu (IS): zjednodušený IS ve formě úvodu k dotazníku přiložen

Povinnosti všech účastníků výzkumu na straně řešitele je chránit život, zdraví, důstojnost, integritu, právo na sebeurčení, soukromí a osobní data zkoumaných subjektů, a podniknout k tomu veškerá preventivní opatření. Odpovědnost za ochranu zkoumaných subjektů leží vždy na účastnících výzkumu na straně řešitele, nikdy na zkoumaných, byť dali svůj souhlas k účasti na výzkumu. Všichni účastníci výzkumu na straně řešitele musí brát v potaz etické, právní a regulační normy a standardy výzkumu na lidských subjektech, které platí v České republice, stejně jako ty, jež platí mezinárodně. Potvrzuji, že tento popis projektu odpovídá návrhu realizace projektu a že při jakékoli změně projektu, zejména použitých metod, zašlu Etické komisi UK FTVS revidovanou žádost.

V Praze dne: 26. 2. 2023

Podpis předkladatele:

Datum a podpis odpovědného pracovníka z místa výzkumu:

Vyjádření Etické komise UK FTVS

Složení komise: Předsedkyně: doc. PhDr. Irena Parry Martínková, Ph.D.

Členové: prof. MUDr. Jan Heller, CSc.

prof. PhDr. Pavel Slepíčka, DrSc.

PhDr. Pavel Hráský, Ph.D.

Mgr. Eva Prokešová, Ph.D.

Mgr. Tomáš Ruda, Ph.D.

MUDr. Simona Majorová

Projekt práce byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod jednacím číslem: 256/2020

dne: 1.3.2023

Etická komise UK FTVS zhodnotila předložený projekt a neshledala rozpory s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními směnicemi pro provádění výzkumu zahrnujícího lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu Etické komise UK FTVS.

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu
razítko UK FTVS
Josef Martího 31, 162 52, Praha 6

- 20 -

podpis předsedkyně EK UK FTVS

Příloha č. 2: Informovaný souhlas

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Úvod k elektronickému dotazníku

Já, Bc. Adéla Mejzrová, jsem studentka navazujícího studia na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Tímto se na Vás obracím s žádostí o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro mou diplomovou práci.

Cílem práce je provést pilotní průzkum a dotazníkové šetření v oblasti uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách.

Chtěla bych Vás tedy požádat o vyplnění tohoto dotazníku. Jeho vyplnění Vám zabere cca 15 minut.

Dotazník je určen pouze pedagogy, kteří vyučují na základní škole tělesnou výchovu.

Dotazník je možno vyplnit do: 30.4.2023

Výzkum byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod číslem: 256/2022.

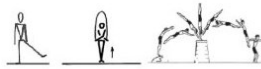
Získaná data budou využita ke zpracování diplomové práce, případně dalšímu výzkumu na UK FTVS; budou zpracována, publikována a uchována v anonymní podobě a ochráněna před jiným užitím.

Pokud budete mít zájem seznámit se s výsledky studie, napište na adresu: adelka.mejzrova@seznam.cz.

Vyplněním a odevzdáním dotazníku potvrzujete, že dobrovolně souhlasíte se svojí účastí v této výzkumné studii, o které jste byl(a) informován(a), jakož i o právu odmítnout účast nebo svůj souhlas kdykoliv odvolat bez represí, a to písemně Etické komisi UK FTVS.

Předem děkuji za Vaši ochotu při vyplnění dotazník.

Příloha č. 3: Dotazníkové šetření

Uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách

Já, Bc. Adéla Mejzrová, jsem studentkou navazujícího magisterského studia na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Tímto se na Vás obracím s žádostí o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro mou diplomovou práci.

Cílem práce je provést pilotní průzkum a dotazníkové šetření v oblasti uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách.

Chtěla bych Vás tedy požádat o vyplnění tohoto dotazníku. Jeho vyplnění Vám zabere cca 10 minut.

Dotazník je určen pro pedagogy, kteří vyučují na základní škole tělesnou výchovu.

Dotazník je možné vyplnit do: 30.4..2023

Výzkum byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod číslem: 256/2022.

Získaná data budou využita ke zpracování diplomové práce a dalšímu výzkumu na UK FTVS; budou zpracována, publikována a uchována v anonymní podobě a ochráněna před jiným užitím.

Pokud budete mít zájem seznámit se s výsledky studie, napište na adresu:

adelka.mejzrova@seznam.cz.

Vyplněním a odevzdáním dotazníku potvrzujete, že dobrovolně souhlasíte se svou účastí v této výzkumné studii, o které jste byl(a) informoval(a), jakož i o právu odmítnout účast nebo svůj souhlas kdykoliv odvolat bez represí, a to písemně Etické komise UK FTVS.

1. Jste:

- Muž
 Žena
 Jiné

2. Kolik je vám let?

☐ 20 - 24 let	☐ 45 - 49 let
☐ 25 - 29 let	☐ 50 - 54 let
☐ 30 - 34 let	☐ 55 - 59 let
☐ 35 - 39 let	☐ 60 - 65 let
☐ 40 - 44 let	☐ 65 - 70 let

3. Na jaké škole vyučujete? (uvedte název školy)

4. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Střední s maturitou Vysokoškolské - magisterský titul
 Vyšší odborné Vysokoškolské - doktorský titul
 Vysokoškolské - bakalářský titul
 Jiné

5. Jakou vysokou školu jste studoval/a? (uvedte název školy a obor)

6. Vyučujete:

1. stupeň
 2. stupeň
 oba

Uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách

Obecné poznatky

* 7. Znáte pojem tělocvičné či gymnastické názvosloví?

- Ano
 Ne

* 8. Absolvoval/a jste během studia na vysoké škole předmět zabývající se tělocvičným názvoslovím?

- Ano
 Ne

9. Jaký je váš názor na využívání tělocvičného názvosloví při výuce?

- Tělocvičné názvosloví by mělo být součástí výuky tělesné výchovy
 Používání tělocvičného názvosloví není nutné při výuce tělesné výchovy
 Jiné

10. Domníváte se, že využíváte tělocvičné názvosloví při výuce tělesné výchovy?

- Ano
- Ne
- Nevím

Uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách

* 11. V předchozí odpovědi jste uvedli, že při výuce nevyžíváte tělocvičné názvosloví. Z jakého důvodu názvosloví nevyžíváte?

- Tělocvičné názvosloví neshledávám důležitým, pokyny umí vyjádřit jinými slovy
- Tělocvičné názvosloví se mi jeví jako velmi komplikované, raději pokyn vyjádřím jiným způsobem
- Sám si nejsem jistým správným užíváním gymnastického názvosloví, proto ji raději nevyžívám

Jiné

Uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách

* 12. V předchozí odpovědi jste uvedli, že při výuce využíváte tělocvičné názvosloví. V jaké části vyučovací jednotky využíváte tělocvičné názvosloví?

- Tělocvičné názvosloví využívám v rámci pořadových cvičení
- Tělocvičné názvosloví využívám v rozcvičení
- Tělocvičné názvosloví využívám hlavní části při popisu daných úkolů
- Tělocvičné názvosloví využívám v závěrečné části
- Tělocvičné názvosloví využívám ve všech částech vyučovacích jednotek

* 13. Domníváte se, že se četnost užívání tělocvičného názvosloví v praxi snižuje?

- Ano
- Ne
- Nevím

Uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách

14. Jaký si myslíte, že je důvod snížení četnosti užívání tělocvičného názvosloví?

- Vyučující neshledávají názvosloví důležitým
- Názvosloví se jeví jako komplikované
- Při studiu nemají studenti dostatek možností, se tělocvičné názvosloví naučit a správně využívat
- Během praxe učitelé zapomněli, jak správně užívat tělocvičné názvosloví
- Jiné

Uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách

Poznatky z praxe

* 15. Představte si, že vyučujete jednotku zaměřenou na gymnastiku a zadáváte žákům určité pokyny během celé jednotky. Jaké se domníváte, že je vaše procentuální využití tělocvičného názvosloví během celé vyučovací jednotky?

☐ 0-10%	☐ 50-60%
☐ 10-20%	☐ 60-70%
☐ 20-30%	☐ 70-80%
☐ 30-40%	☐ 80-90%
☐ 40-50%	☐ 90-100%

* 16. Představte si, že vyučujete jednotku zaměřenou na jakékoliv sportovní odvětví vyjma gymnastiky a zadáváte žákům určité pokyny. Jaké se domníváte, že je vaše procentuální využití tělocvičného názvosloví během celé vyučovací jednotky?

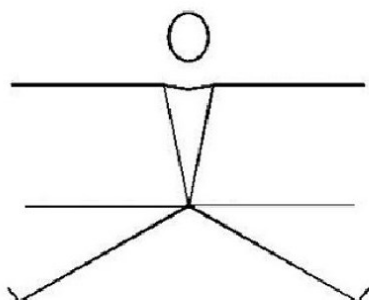
☐ 0-10%	☐ 50-60%
☐ 10-20%	☐ 60-70%
☐ 20-30%	☐ 70-80%
☐ 30-40%	☐ 80-90%
☐ 40-50%	☐ 90-100%

* 17. Jak byste ohodnotili/a komplikovanost využívání tělocvičného názvosloví v určitých situacích?

	velmi snadné	snadné	obtížné	velmi obtížné
Názvosloví cvičení prostých	☐	☐	☐	☐
Názvosloví cvičení akrobatických	☐	☐	☐	☐
Názvosloví cvičení s náčiním	☐	☐	☐	☐
Názvosloví cvičení na nářadí	☐	☐	☐	☐

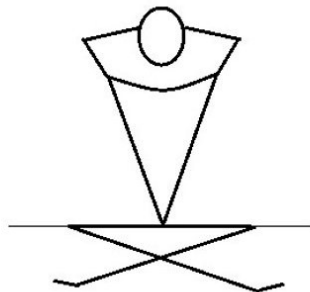
* 18. Představte si, že předvádíte rozcvičení ve vyučovací jednotce. Jakým způsobem byste žákům popsali tento cvik?

Snažte se odpovědět tak, jak komunikujete v hodinách. Naším cílem není vyhodnotit, zda názvosloví využíváte správně, ale jakým způsobem předáváte pokyny žákům.

* 19. Představte si, že předvádíte rozcvičení ve vyučovací jednotce. Jakým způsobem byste žákům popsali tento cvik?

Snažte se odpovědět tak, jak komunikujete v hodinách. Naším cílem není vyhodnotit, zda názvosloví využíváte správně, ale jakým způsobem předáváte pokyny žákům.

* 20. Do jaké míry souhlasíte se zmíněnými výroky?

	naprosto souhlasím	2	3	4	naprosto nesouhlasím
Názvosloví snižuje procento ztrátového času ve vyučovací jednotce	☐	☐	☐	☐	☐
Názvosloví usnadňuje komunikaci mezi učitelem a žákem	☐	☐	☐	☐	☐
Názvosloví rozšiřuje znalosti v tělesné výchově	☐	☐	☐	☐	☐
Užíváním názvosloví se žáci učí vyjadřovat přesně, konkrétně, jednoznačně a srozumitelně	☐	☐	☐	☐	☐

* 21. V této otázce se pokusíme zjistit do jaké míry používáte tělocvičné názvosloví

	plně užívám	2	3	4	vůbec nepoužívám
Při vyučovací jednotce používám terminologii postojů a poloh celého těla (stoje, kleky, sedy, lehy, podpory)	☐	☐	☐	☐	☐
Při vyučovací jednotce používám terminologii pohybů a poloh paží (předpažit, zapažit, vzpažit, upažit, upažit poníž,...)	☐	☐	☐	☐	☐
Při vyučovací jednotce používám terminologii pohybů a poloh nohou (přednožit - vzhůru, povýš, poníž,, zanožit, unožit, přinožit,...)	☐	☐	☐	☐	☐
Při vyučovací jednotce ovládním používání terminologie specializované na všechna gymnastická nářadí (přeskok, hrazda, kladina, akrobacie, kruhy)	☐	☐	☐	☐	☐
Při vyučovací jednotce ovládám používání terminologie s náčiním typizovaným i netypizovaným (švihadlo, kužele, míč, stuha,...)	☐	☐	☐	☐	☐

Uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách

Současná situace

* 22. Domníváte se, že existuje dostatek novodobých metodických materiálů zabývajících se tělocvičným názvoslovím?

- Ano
 Ne

* 23. Uvítali byste jakýkoli způsob, který by přispěl k rozvoji vašich vědomostí v oboru tělocvičného názvosloví

- Ano
 Ne

Uplatnění tělocvičného názvosloví na základních školách

* 24. V předchozí odpovědi jste uvedli, že byste uvítali nový způsob, který by přispěl k rozvoji vašich vědomostí v oboru tělocvičného názvosloví. Jaký způsob byste uvítali?

Možnost zaškrtnutí více odpovědí

- doškolovací kurz
 nové metodické příručky
 metodická videa
 výukové karty
 multimediální učebnice

Jiné